

Gaf ir endey'in :

biyi beləgən bər Gine bən,

Həpəkəmi əhwənən ol yatir bəkey 28 facaw ir Bacələbi ebah. Nə cakə na yikəmi ebaar ed hwənayak. əyəhwəran ol do gə əhwənayan ol rik mən kəbi rəkwand əbulunda əcandaw əker fəña ijo gər egi ed bəkwənayak.

Fana, ahəbən fənəkə mənə əhwənayan ol yik ləmbət ir əcalar gər anəkəra do gə ağanəra aq nə Gine rə.

Kəmi wasinayalind :

- aʷa- wəkəmi eyəhən ed alaa al do gə bacariya bandə həm ak dek
- edii ed ebaar edebel epangak, eyəhah, ewelərək do eketək.
- əhwənayan ol do gə mbəñayi edawahi. Anəkəra aq, edəcarəl kə wawət bandira bəq
- anəkəra andebi gə awaar ər gwən dek, do gə egihelin gər bangwələra do gə bənəkəra band əbulunda əd gər gwən ək.
- ema ed eyəli ed jənene əwun ərebəl, do ene dōmine ərək, do gə bəñəhənəh bənd kə səfand.
- Napul ir ebaariq edəyenahi pangand ebo pəca biyi dek ; əhwən əhwənin étəbahi. Gədeyā elo wəkəmi do yəhəkəmi akayəta and bacariya band əwun aq.

Angam I : bacariya band ebaar band yəpək eni diin maa ed dii.

Epənətan I : əwunəl, əhwənayanəl, bacariya band ebaar, eyəpək ed dii do gə ər yəpək eni diin

dila epənətan : end əwunəq

Acariya 1 : Lagine in ebaar yik ed hwənayak.

Ebaar əh ed bərek bulunda ir gay kaməna ed pit maa ed cap ir gə namuq, əcale, do ir wələrək.

ejriş edebel angar and gə bəgwayā batas : əbarahəl, eyambanə- yambanəl do gə eyanin-yaninəl ; ndafiq andamat gand fəme yanak əyəkənəl : əhwənayan

Amasinayaq : Andəyen, əhet (əbenəl)

bənbəyā bəq do gə əyangaa ər əwunəl , gər əhet əd əwun əh.

Acariya 2 : əpəfahəq əh əpələ eñanarəl. Gə mən kə wəkrahind do kə nəmbətahind əñəgwək gər əfələ orebi na.

Epənətan II : əhwənayanəl

Acariya 3 : bulunda ir hwənayak ma ləkayak əhwənayanəl wote in əh acariya and əwun ər bulundaal.

bər sanahik bən kə yəlind əwunəl gər ga fənətak acariya and əwun aq.

Alaa ar facin fo gahə kaməna əho mun do kaf əho yəli əwun.

Acariya and ər əh əwun ər bulunda, gər bulunda do gə bulunda in

Aar gə akayta and wote yəpək əho wote maa eno taana sam əho qatən bə niy bəq.

Acariya 4 : əwunəl hwənək acariya and akwəla and bulunda aq do bət ləkayak panga ijo.

bagwɛlara baŋ dɔ **gə bɛləyer bɛn, ayiheli yihelikəni** gər ɔnəŋət ɔr bulunda.

ɛyɛŋən ɛd ɔwunɛl kə wɛlawənd angwɛləra anjekah aŋ hand ir bulunda in , hand ir bɛr sɛfək polotik dɔ gə bɛr gər ɔbiro bɛn.

Acariya 5 : bulunda in dɔ gə bɛr sɛfək endeyɛnd polotik bɛn ʒapək eni mɛlaw ɔnəŋa gə ɔbɛtak gər bangol, ba bɛn dɛk angə kə nəŋa ma ɛwəlir aməd andɛbən kəni hemənand

bɛr sɛfək ɛnd polotik bɛn bɛn ʒapək ɛnəbi nang ebaarel dɛk.

Angwəna and parəti ma ɛtɛf edehəmɔl, agena angol, ɛnaw, nəŋ ma cale sɛfək.

Məŋ ɛh bɛn dɛk acariya and ɔwun aŋ ʒapək eni tɛf dɔ eni yɛŋən dɔ bɛt eni gii banangoyɛ band bɛlaa dɛk.

ɔwunɔl gə acariya yik and kə hɔr Edaw ma ɛtɛlən parəti ir polotik angə aho tɛfena fəña iyɛkah.

Ɛpənətanaya III- bacariya bakən band ɔwun baŋ

Acariya 6 : ɔwunɔl bacariya batəm ləkayak paɓ ir ɛyɛŋən ɛd bandiya na ang yik :

1. ɔfəba ɔr ɛyɛŋən ɛd ɔlaa ɔr alaa
2. egihel , ɔhɛt ɔl dɔ gə egi ɛd andamat
3. ɛdɛkər dɔ gə angwɛləra aŋ
4. ɛyɛŋən ɛd ɔlaa ɔr alaa
5. ɛyɛŋən ɛd bɛbɛr bulunda , ɔyanga dɔ gə ɔbɛyɛran
6. ekwɛl ɛd bɛlaa paɓ ir ekɛc dɔ ekwɛl ɛd bulunda ir polotik
7. Ekahan dɔ gə ɛcəban ɛd wurel gə ɔwaaron
8. ɛdɛceli ɛd bandyanayaken batəm ba ləyer na.
9. ɛdɛk ɛd ɔbɛtak ɔr gwən ahəbənɛl, ɛcɛtər ɛd ahəbən napulɛl məŋ kə bulunda yin.
10. ɛcɛtər ɛd ɛr hwənək bulundaal agena lɛbət sɛfək
11. ɛpɛl ɛd bɛləgən bɛr yik nə owaar ɔfəhɛn gər ɔlaa ɔbɛtak ɔr bəgine dɛk.

Ɛpənətan II : - ɔhwənayanɔl, bɛbɛr ʒapək ɛd dii dɔ gə bɛbɛr ʒapək eni diin

Dila Ɛpənətan II : bɛbɛr ʒapək ɛd dii dɔ gə ɔhwənayanɔl

Acariya 7 : bɛlaa bɛn dɛk gwərəfo kənəbi rəwənd.

Bon ʒɛbak ɛnɔ bəha alaa ma ɛnɔ kwəyɛta, ɛnɔ cus gayik abanah ɛh, ɛnɔ gihelena gər cale indey, anəgena angol amat, anəgena ɛnəŋ ɛmat, anə dəkayyahəna ɔwac ɔbat ma ɛnəbayərəna dɔ kaŋ ang agena parəti ibat yikən.

bɛŋɔ dɛk ʒəbanək akwətəra 2 aŋ.

Fana ɔwunɔl akɔ fənətanə kəbɔ mənɛ asoŋan gə asohaar gwərəfo yikəni.

Acariya 8 : - Alaa an dɔ gə ɔlaa ɔrɛhəmɔl dɛk ʒɛbak, egena mɔ pitər. Olaa Orehəmɔl

agena mɔ nəŋət, ɛdɔ yɛŋən , ɛdɔ kwəta dɔ egena ɛdɔ cəfənin.

bɛn ʒɛbak ɛdaw ɛd alaal.

Epan ed alaalaal ðhwənəl ðək fəbak , acariya atəm yakək ðwunəl pað gə eɲə.

Acariya 9 :- angi gə alaa ɣapək ene yəŋənən ɔrəkəl, etərəl ed alaa, fəhwine , Ecap, emen ed hondiaɣ ma endənaw, tu fəbak ahehena atəm riik ðwunəl gandək aar gə acud yikəd ma aləngw.

Kala ar hoɣənək eɲə , gayik fəroða yikəd ma aləngw ar angol yikəd ma ɔləw rik, acariya 2 gə 3 ir akwətəra and akayəta and ðwun aɲə kən watər.

Acariya 10 :- Alaa gayəhwəna edii end akwənena acariya. Sam fə gad kaməna edo tərə, edo caso, edo kəm ma edo paw ang agena gər acariya yikəd. bər wənderak bən afaw ɣapək eno calaa dāmana enəbi pawahən. Afə aməd aɲə kə janaya aməna and nəpəkənə aɲ ; eno kaso ma eɲə wəcan acariya and ɣapək aɲ.

Acariya 11 :- Alaa kala ər ɣapək eno bahət dāmana eno pawahən jenene bari ðwunəl kər eni pəralidəna ang gə aməna yikə.

Ang cakə yik afawan hand ir ðwunəl gə mən ar epawan kə yid, enim eɲə kə reyā.

Acariya 12 : Alaa kala aɣap- ɣapək ehə masinaya yik gər ɔnənga ma gər ɔkəy ɔdehəm ang fənətanək acariya ak sam gana hureliki (bari agena mo kureli ma mo nəməcali).

Acariya 13 : belaa bən ðək acəbahəna eni baarər nə bangwələra band bandeyen, ma bandəkwar, yik band yaney, ɔsəf, ɔway, banjar, band cale ma polotik, sam tuɲ eni təf end wasinək acariyaɲ (angəmənə acariya səf kəni).

Acariya 14 : Sam fə kəd ham ed dəg ma ed yəhərənd nə ebaar ed Gine na (Ahaməh ey dəg ma ey yəhərənd **gər ebaar rə gwər ga yandiki.**

Fana alaa gakaməna ehi pang (nəyali) ɔcan ma ɔniil nə Gine **rə ang gər eyəŋən ed akwəla bayi kəy. Gani kaməna eni ɲway ma eni yərali.**

Acariya 15 : ðwunəl ayəl kə yələnd and ɔlila aɲ.

**Kala alaa ar f̣murakɔ ma w̄ayukənɔ gayik , abanah yik ma cale , owan (anjar),
ɔbeȳɔran, andəyen amənək, ȳaŋ, ɔf̣təran, ɔnangəran, ɔsit, kwəl cakɔ, Ebaar ɛd
Guinel , ahwətaya kəŋɔ hwətayaang wasitak acariya and ɔwun ak.**

Acariya 16 : Alaa kala dek f̣apək ehɔ ȳəŋənahi (məŋ) dɔ gə iciw indehəm (iŋ)

Aməkəraa dɔ gə aŋanəra and gər and gər iciw aŋ egena mɔ cap (capəreli).

Mbaŋ f̣əbak ɛpəran ma ɛmun ɛd iciw indalaa yin, ma hand ireben, ɔwunɔl ahəben ki
haḍac.

Eyələheȳtəran , ɔhaney, emeḍ ɛr bayik ani ȳələna nə iciwind alaa na, acariyaŋ dek
f̣əbanək gankə nə ɔlawən yikəḍ (adɔ egi dɔ alla lawən ki). Amena atəm ki wəcan af̣ɔ
ang nə ɛpəhən ma ecahan /ekahan ɛd aŋeg ma ɛḍəŋgət ɛd ɔyam yikəḍ.

Ekwətayan ɛd gər yomb dɔ ɛr wəndərək , dek yek. wədy /wəj ar ləkək ɛput ma
enəgwɛf̣, ma ɛñañet **ɛdɔf̣əbaa, dɔ gər ɛr** wəndərək Afaw kə reȳa amenaŋ ma alawən
arehəman.

Acariya 17 : Ekwən ɛd ȳeȳ yəl ehəmbək eh.

Ga kaməna enɔ kan alaa ɔhwəna ma enɔ bafət gər ɛḍəg edehəm cakɔ f̣ɔ.

Acariya 18 : ɔwunɔl afəhən fehənək ɛnangəranɛl dɔ gə namuŋin (ɔwunɔl aye kə
hahand ɔnangəran ɔl dɔ gə bə ndəpəna bəŋ)

ɔwunɔl bən ȳəŋənək ɔnamuŋ ɔk dɔ gə bə cale bəŋ . Alaa kala cale ma bandəpəna band
yandikɔ kəsəf̣. Nə cakɔ ma ləhətak nə Gine rɔ bəcale bəŋ, bandəpəna bəŋ dɔ gə bandiha
bəŋ bayik (bəyehənək).

Acariya 19 : ɛpɔlɔ ɛȳəŋək eh

Alaa kala ahoreh ehɔ deȳa (peem) ɔjəlan ɔdehəm ɔk nə ɔñəgw, ɛpɔlɔ ma gər bəñiaw.

Pangand bulunda yin eni mər ma eni dii ɛr bayik eyehəna.

Acɔ́báhə́nà ɛ̀pə̀rən ɛ̀d aciɯ and anə́yaa, aciɯ and ɛ̀ñə́gw ɓand ɔ́nangə́ran aɲ ang ahə́bən sə́fətk akwə́la andehə́maɲ.

Acariya 20 : belaa ɓər yə́gwəkən kə́bɪ nə akayə́ta and wotɛ́ kala ahamɛ́h ɛ́no tana ar yandi kə́bɪ an.

ɓər sanakənə́bɪ ɛ̀nd ɛ̀ndey'wotɛ́ nangək gwər gəkə́nɪ rii hali ɓulunda yin ɛ́kam ɛ́nɪ wotɛ́.

Acariya 21 : Alaa kala aham ɛ́h ɛ́hɔ́ tə́y'a ma ɛ́hɔ́ ɓafa ɔ́nangə́raɲɔ́l.

Nə ndə́bɪrɔ́ karaɲin angena mɔ́ cɔ́s, ɔ́ɓaf ɔ́r kənə́bɪ yə́gwə́ndɔ́l ɔ́yanga ɔ́r karaɲɔ́l fɔ́ kə́nɪ ʃaland behwən ɔ́ɓaf ɓən. Akən kə́bɪ fə́hwə́nd hali ɛ́nɪ paɣ́ karaɲin ma ɛ́nɪ calaa ɓandeyen.

Acariya 22 : ɔ́ɓə́ngwɔ́l anjə́lan and ɔ́wun yiik. Anjə́lan anə́ngw and ɔ́wunaɲ ɔ́ɓə́ngwɔ́l . ɛ̀pə̀rən ɛ̀d ɓakə́rayal gər ɓangol, dɔ́ gər ɓenaw, sɛ́dɛ́ yiik , kə́ɓafarund/mə́ɲ sə́ndawək ɔ́hɛ́rɔ́l dɔ́ kɪvəl ɔ́ɓetan ɔ́r ɓə́hora gər ɓangol, ɛ́y'ɛ́l ɛ̀d ɔ́ɓə́ʃan ʃɔ́sar na.

Acariya 23 :- alaa kala andə́yən and ʃenene ɣə́pək ɛ́hɔ́ cɔ́t.

Owunɔ́l ɓacariya ɓand andeyen kala yakək.

Andeyen kala, alaa angena ar kənɔ́ wə́ʃa gayik aɓnah ɛ́h, ma asohar ɛ́h, ma asoʃan ɛ́h, ɛ́nə́ng ɛ́cə́hɛ́ yikɔ́, ma alə́yɛ́r yik.

Paɓ ir andeyen kala, acɔ́sa anjekah ɣə́pək.

Fana ɓən ɣə́pək alə́ngw ar ɓərə́yenan ɛ́hɔ́ gihelind gər ɛ́yak ɛ̀d ɓacariya ɓand ɓə́ eyen na.

Acariya 24 : arə́yən kala aciɯ and ʃenene ɣə́pəkɔ́. Eyəl ɛ̀d arə́yən aciɯɛ́l gər ɓacariya ɓand andeyen yihelik. Ejo kɔ́ haland paɓ mɓə́ʃa ma ɛ́kwə́yɛ́tan ɛ̀d alaa, ɛ́dɛ́c , ɔ́wə́pɛ́ gayik ɛ́nə́ng ɛ́cə́hɛ́ yikɔ́, aɓanah yikɔ́, cale icə́hɛ́ yikɔ́, asoʃan ma asohar ar ɛ́ñər kəm yikɔ́, gər acariya 7 and akayə́ta aɲɔ́ yik dɛ́k ɓɛ́ɲɔ́.

Acariya 25 : ɔwunɔl bɔn ʒapɛk ebi kand arɛyenan dɔ gɛ iciw indehɛmiŋ. Adɔ ey gii asɔʃan ma asɔhar acariyan ɛr rɛk bɛniiy 18 kiham ey ñɛr. ɛh tafena nɛng, agwayɛ and anaar, cale, ma ikyɛr. acariya and ɛñɛr yikɛna ɔbeɓɛtɔk dɛk.

Acariya 26 : ɔbafɔl , ɔwunɔl ahand handɛkɛbi ahɛbɛn. ɔwunɔl bacariya bajɛkah wedɛk paɓ ir ɔbaf na. Ahɛbɛn hand kɛbi gwɛr ga yik,mbɛña , tɔrɔ, andɛyen and acɔsa kɛm, lige gɛr afɛhɛ, ɛdɔwɛtan, ɛɲway dɔ kwɛl cakɔ, lamɛt ijo apawaya rinɛkɛbi.

Acariya 27 : ɔwunɔl , bɛsɛʒik bɛn gɛ akandaya rinɛkɛbi. Asɛʒik kala ɔwunɔl abaɲan baɲanɛk ɛhɔ dii andɛyen and kɔham. ʃana, paɓ ir gand mbɛña na gɛ bacariya yikɛni.

Acariya 28 : belaa bɛharɛk bɛn fana

ɔwunɔl gɛ bacariya band ɔrɛkwa ɔr belaa bɛr sɛkwɛrak ɛh paɓ ir ɔyenɛhar gɛr ɔhar dɔ kwɛl gɛr bandiya band ɔnden abayena cɛm , agena mɔ tefan gɛr ɛpɔlɔ gɛ gɛr bandiya.

Acariya 29 : bɛlɛgɛn bɛr yik ɛr ɔwar ɔʃɛhɛ bɛn, ɔwunɔl ahand handɛkɛbi

bacariya yakɛk ɔwunɔl ang kɛbi ham ɛni giheli bɛn fana gɛr ɛdɛkwar ma ɛpɛrɛn ɛd ɛbaar edebɛn na. bɛr lɛkɛk polotik bɛn hwɛnɛk ɛjo.

Acariya 30 : Alaa kala nɛd wɛnɛk koyii

bacariya band ɔwun baɲ kɛ handɛnd angihɛ andɛbi aɲ, ʃɛtɛkɔ bacariya band ɛpɛrɛn ɛd wur, ɔwacar, ɛbaɲ ɛd ɛtaɰ ɛd bakwɛtɛl gɛr ɔsɛnd, gɛ ɔɔar, dɔ kwɛl . ɛkɛrɛt ɛd ɔɔarɛl, ɛd bakwɛt bacɛhɛl. Fana ɛkwɛt ɛd ɔpat ɔɔɛyɛrɛl bɛɓijɔ kɛ yɛpɛnɛɲd ɔwal ɔd ɛbaar .

Acariya 31 : Alaa kala bɛn ʒapɛk ɛɲɔ pɛni ma ɛhɔ nang akayɛta and ɔwun aɲɔ.

Gɛr bakaraɲaya , gɛr bandeyen, gɛr bangwɛlɛra dɔ gɛr bamɛhwɛr band belaa ɔr ɛbaar kɛsɛyahi. ɛnang ɛd ahɛbɛn akayɛta aɲɔ kɛ fɛnɛtan mɛnɛ aɓ gine yikɛɔ.

bɛyangerɛh bɛn, ger barɛra dɔ gɛr polotik kɛni wɛc yik gɛr ɔfɔlɔ ɔrɛbi ma gɛr ɔpɛʃah.

Acariya 32 : Gɛr bacariya 7 hali gɛr 31 yik bɛɓɛr ʒapɛk ɛnɛ diyɛ dɔ gɛ ɔɛtak ɔrɛɓɔl.

Yēy agena er kə wəc ganahamalik epawahi ma anagahi gand hayiwək amēnaŋ.

Dila epənətan II :- bəbər ŷapək enē diyē bən

Acariya 33 : Gər bandiya , belaa bər iciw dək hətəkəbi. bəhwən ɔbaf bən ahəbən ləkəkəni end ɔbwəgw dɔ ɔbaf ɔl ahəbən lakanəkəni ɔkwəd.

ɔbafɔl eni mand epəɔ ed bəharək bərəbənəl.

Acariya 34 : Kala aləgən ma ar yik nə ɛbaar ed Gine rɔ afɔ ɛhɔ yəŋən akayəta and ɔwun aŋ.

Acariya 35 : Alaa kala mɔ gəta ɛh dɔ enē mandɛ acətəra and ɔwunənŋ. Enē mayɛ bələba ind ɔparətɪŋ ind bəmahənar band bərəyənəŋ dɔ gə bəbər ʃandawərək bən. Dek eni ma ɛyəŋən bəbər yəgwak gər akayəta and ɔwunaŋ.

Acariya 36 : Aləgən ab Gine kala ɛhɔ pətand ʃagaleyin ang wəkak acariyaŋ.

Acariya 37 : Ar yik nə Gine rɔ kala, nə yəŋən ɛh ɔyanga ɔr ɛbaar ɔŋ.

Akwəla atəm kɔ wəcan ar bayik amana ɛtəf ed ɛr wəsinəl acariya aŋ.

Acariya 38 : wəj ar sanəkəni kala gər ɔwun panga yakə kəni pab ir gər ɛŋatəl ed ahəbən andeyen andeyəŋ.

Acariya 39 : Aləgən kala , bən ŷapəl ɛhɔ yəŋən ɛbaar ɛdehəmel.

Acariya 40 : Alaa kala ɛhɔ keməna ɛkəc ed ɛbaar bulubdal dɔ gə ɛyən ed akayətəl.

Angam II : AMehwər band ɔwun bəŋ

Acariya 41 : bə məhəwər band ɔwun bəŋ bəcap batas ɛh :

1. bəcap band hwənək ɔwun bəŋ

- Ahwən ɛbaar an
- bəmun bənd polotik bəŋ
- rəwisin

- **ḡemun ḡeṅ**

2. - ḡacap ḡand ḡəfanw aṅ :

- Aləṅgw ar ḡəfanwan
- ḡəfanw ḡər ləkayak əyəgw ər ebaar
- **ḡər kəfanwənd əlaa ər əwun ḡən.**

3. Acap and kərək wand əy ər əwun

- **Aməhwər and kə hətayahi**
- **Aməhwər and əlaaṅ**
- **Aməhwər and wətə aṅ.**
- **Aməhwər and hwənək ḡandiya də gə əṅəgw.**
- **Acariya 42 : əkwən əd andəyən, əwən, əḡən də gə ənangəran yik ləmbət ir əyak əd belaa gər ələṅgw ḡaməhwər ḡaṅə.**
- **Əpənətan 1 : Acap and ḡər hwənək əwunaṅ**

Dila əpənətan : Owun ər Guferənəmal

Acariya 43 :- əwun ələ ahwən ebaar kə yəlind də gə abətəran arehəma an, də gə ḡər ḡayik ḡən. Acariya and yik akayəta and əwunaṅ kəni səfənd.

Lamət I :- əwun ər Guferənəmal

Acariya 44 : emun əd ebaar əṅ gə wətə kə sanahind ḡakələbət ḡaki.

əwun ərehəməl akucandəna əwətə əki, gwərəga haməkə andeyən ma hanəkənə ḡulunda irehəmin.

Acariya 45 : ədcanaya gər əwun ələ, afə :

- əd gii aḡ Gineaharək arey'abat egii aḡ Gine ;
- əd dəg gər ebaar əd Gine ;

- eni nang ɔwun ɔr Guferənəmal dɔ gə ɔpolotik ɔk ;
- ɛd gii abəngw, ɔseɣ kəm, ɛd dəkaya and sɛdɛ ir ɔbəngw ɔreyɔŋ ;
- ɛd dəkaya hand ir bəniiy 35 dɔ gə 80 ;
- ɛd gii ar sanaki ɔwun ɔ polotik ɔk ;
- ɛd bi pənətan akayəta and napul ireyɔŋ ;.

Andəpəna yikəna and kə nəkon bɛŋɔ dɛk pem.

Acariya 46 : Nə bakey 150 dɔ gə 120 kə bayind ɔwunɔl ɛkwət egihən mɔ wotɛ əmun ɛngafah.

Bər yandikəbi ɔwun bən , nəbakey 90 ma 60 kəbayi akey and wətan kəni femənd ɔyand ɔrebənɔl gər aciw and ləkayak wotɛ.

Fana aməhwər and bəhɔra kə sanahi dɔ eni ñana andeyen andebənaŋ sam eni kwətəra bakayəta band ɔyand ɔr ɔwunaŋ.

Emun end ɛbaar kə yakənd acariya and ɛñana ɛd ɔfəna ɔr wətɛl, bakey 30 kə bayind wətɛyin eyana ɔfənal. Nə bakey baki kəbayind wətɛyin ɛkwət ɔfəna ɔr wətɛl.

Bər yandikəbi ɔwun bən nə Gine rɔ kəni yii kabəri yatir hwətəkəni akayəta and ɔyand ɔr ɔwunəna hali yatir kəni yəl acɔta and alaa kala na.

Acariya 47 : ɔfəna wotɛ ɔl fana ayii yik gər aniyən and Gine, abat- abat kəyana eni yak ɛpɔlɔl.

Acariya 48 : Aməhwər and bəfanw and fətak ɔfənal ɔr wotɛ an, ahəbən kə yana eni nəkənand ang kə hucand hali yatir kəhwət.

Acariya 49: : Aməhwər and bəfanw and wote aṇ nə baḳey 50 kəḅay əh təlahən əkwət ed əḳayətaal kə nəcət əmac əd bər kə haḟər bən . Sam əkwət əṇ əmun end ebaar woteṇ dək kəḅi wac bər ʃanayak bən.

Acariya 50 : - Ang ar yandikə əwun nemik ma wəcan kə əḟəhwəra əsəm bən hwətənan kənəḅi ataṇ kəni bərər nə ecan iṇ də apaceni wətəyin nə aḳey acəḥə, də ankənəni aḳey and kə əṽapaṇ.

Acariya 51 : Ang ar yandikə əwun nemik haray wətəyin ka hucabah, bər hwətənan kənəḅi endey' əṇ bən kə bərər də eni meḁ acariya and əbakan ed wote əl, nə baḳey batas ma məṇ ʃətək ma y'ambakənə belaa bən gər wote.

Acariya 52 : Angəməne ka yik mə nəcət əḟət ər wote iləngw in, də ediya enem ma əcumu əd kə ʃəpət abat gər bər hurik eḅi cət belaa, də hara Aməhwər and ləkayak wotaṇ ka nangən kəṇə Aməhwər and əwunaṇ, əṇə kərey'a epac ed wote ihinəməl nə baḳey 3.

Acariya 53 : Angəməne enem ma əcumu wəcan kə ar hurik eḅi cət belaa bən, də hara Aməhwər and ləkayak wotaṇ ka nangən kəṇə Aməhwər and əwunaṇ dāmana eggi enəcət ma əṇəpan ed ar ʃətəkəl, nə baḳey batas kəyi mə nəcəty aḳey and əbakan ed wotel.

Acariya 54 : Bənd yik mənḁey'a gər bacariya 50 hali gər and 53, aḳey acəḥən kə yak əmun end kəfedan hara akucaḥəna baḳey 30 baḁ yatir nəcət kəni epac ed wote.

Acariya 55 : Angəməne gaḅatak acətəna əwunəl gə wote iyanarin, aḳey acəḥən kəyi məpənəta nə baḳey 21 kər ekcadəna baḁ gə yatir nəcətəkəni əḟət ər wote iləngw.

Ofəna ər wote ihinəm nə ecan ir yatir nəcət kəni əḟət ər wote iləngw kəyana də əkwət nə əḳey 3 dābana egihəm mə wote.

Wote ihinəmin bəhi bər yəmbək eḅi cət belaa bən kə haḟər.

Acariya 56 : Ar hurik ebi cõt belaa ger bən bəhina kə ʃɔt ɔwunɔl.

Angəmənɛ gwərəfɔ ʃɔtəkənəbi belaa bən, ar yəmbəbah ebi cõt belaa gər angafəra
anəngw kə ʃɔt ɔwunɔl.

Acariya 57 : Angəmənɛ gər bəhi bəjɔ, alaa adɛʃətena ɔcɔta and belaaŋ ma gwər
gahucak wɔtɛyin gər bakey 8, Aməhwər and ɔwunaŋ kwəl kəŋɔ wasid ɔr kandəm ar
ʃɔtək ɔwunan.

Angəmənɛ gər bəhi bəjɔ, alaa lɛʃətena ɔcɔta and belaaŋ, Aməhwər and ɔwunaŋ nə
bakey 3 kənəkən : ma egii mə nək akɔdəŋ wɔtɛyin ma ɛpənəta akey acəhən ɛbakan ɛd
gafəhɛ wɔtɛyin nə bakey 90 baɗ gə yati yakə kəni acariya aŋɔ.

Acariya 58 : Ar ʃɔtək ɔwunan yətir kəhwət ɔwun ɔr ɛmun end kəfedandɛŋ kɔyi mə
ñəpan ɛmun engafahɛŋ.

Angəmənɛ end enem, ma end ɛbustan, mabəte end ɔcumu rik hali alaa acɔtena ɔwunɔl
dɔ ekuca akey and ɛhɔ peda ɛmun ɛkarəkɛŋ, məŋ kəyɛli ɔwunɔl nə 15 hali ɛhɔ ñəpahən
ɛmun engafahɛŋ.

Baɗ gakey and kəyɔpa gər ɔwunəna, ɛmun engafahɛŋ ʃapək ebi pelənd Aməhwəra and
ɔwun ɔr bulundaŋ ɔñehən ɔnd gər ɔwaar ɔʃəhən.

Acariya 59 : ɛmun end ebaareŋ pere kə wəs ləngw ir Aməhwər and ɔwun ɛhɔ ñəpahən
gər ɛdɔha ɛd ɔwun yatir akey and ɛmed ɛd ɔwun. Məndakɔ kəwəsəɗ :

Wənɔ _____ ɛmun end ebaar ɛd Lagine kə wəsənd ləngw ir Kahanu,
bulunda ir Lagine dɔ gə yəmb iwənək iramin ;

- Mɛyəŋən dɔ medi hali ɛyəŋən akayəta and ɔwunaŋ, bacariya baŋ dɔ gə bakayəta
band bangwəlɛra baŋ ;
- Mɛyɛli ʃenene ɔwun ɔramɔl paɗ gə ɔyɛkah ɔr hurik ɛməka ebaarel ;

- Kær eme yakəðəna ɔŋjanw ɔd yələke ɔwunɔl ɛd ɔñand ɔdam gabat ;
- Dɔ məkahand baməhwər band ɔwun baŋ, gə ebaar ɛd Laginɛl dɛk dɔ gə ɔhwənayanɔl ;
- Gatəme dada ɔwes ɔramɔlɔ gwərə ehe wəcan acariya and ɔwunaŋ.

Acariya 60 : Emunɛŋ nə bakey 10 baɖ gə yatir yəpakɔ gər ɛdɔha ɛd ɔwun, kɔ wɛlaɖ akayɔta and ɔʃɔt ɔrehəmaŋ gər Aməhwər and ɔwun.

bəte fana nə bakey 10 kə bayi ɛhɔ paɣ ɔwunɔl kɔ kɔ wɛlaɖ akayɔta and ɔʃɔt ɔrehəmaŋ gər Aməhwər and ɔwun.

Acariya 61 : ɛñaw ɛnd akayɔta and acariya 60 kəyid məmɔla gə Aməhwər and kɔɖi dɔ gə ɔʃarawif ɔd ləkayak bacariya band kɔɖi baŋ.

Dɔ akayɔta baki añanaraŋ dɔ gakinəmaŋ and ɔʃɔt ɔrehəmɔna tak kəni nəcətəɖ gər anɔya and ebaar.

And kəni hetənaŋ bakayɔta baŋɔ, angəmɔne ŷey fitarəkəna, aɣapək- ŷapək ɛhɔ pɔlɔ gwər garikɔ ʃɔtahənəkɔ.

Acariya 62 : Məŋ ɛmunɛŋ baarək dɛk ebaarel.

Məŋ kəhahand akayɔta and ɔwunaŋ, gə bagwɛləra baŋ, gə banəkəra band gə ɔwaar ɔʃɛhɛnɔŋ, bacariya baŋ dɔ gə bandeyen band aməhwə and ɔfanw baŋ.

Məŋ ləkayak ɔhwənayan ɔr ebaarɔl, gə ɔpanɔk, gə ɛdɔɖ dɔ gə ɛɖəkayan ɛd dɛk baməhwər band ebaar baŋ.

Məŋ ɛh aləngw ayanar ar ɔcɔrɔdan.

Məŋ yihənəkɔ aləngw ayanaran ar kəyɛlind aməhwər and ɛkahan ɛd ebaaraŋ.

Məŋ ɛh ahahan ar ɛangode gə ɔkaməran ɔd ɛɛnəŋ dɛkan.

Məŋ ɛh ahwən ayanar ar ɛñanɛl ɛd bə hurik eyələya ɛnd ebaar bən.

Acariya 63 : ɛmunɛŋ ebaareŋ kɛyɛlind dɔ kɛnɛkɔnand polotik ir gɛr ebaar edehɛmin.

Acariya 64 : Mɛŋ ɛmunɛŋ kɛnɛcɛnd dɔ kɛhɛrɛnd bandɛpɛna baŋ dɔ gɛ bɛnd yiin kɛŋɔ bɛŋ.

Acariya 65 : ɛmunɛŋ kɛbi wɛdɛnd belaa dɔ gɛ ɔcɔrɔɔak gat ɛhɔ nɛkɔn ɔbɛn ɔrɛbɛnɔl, gɛ eyɛlayan edebɛnɛl, ekamɛran dɔ gɛ ɔnangɛran ɔdebɛnɔk.

Acariya dufɛt kɛfɛnɛtanɛnd ɛŋɔ dɛmana ɔb medɛhɛn.

ɛmunɛŋ nɛ akyɛta kɛŋɔ yɛlɛnd ɔreyɛn kala ɛr gɛr amɛhwɛr and Gɔfɛrɛnɛma.

Mɛŋ kɛyɛlind apɛda and Gɔfɛrɛnɛmaŋ.

Ahɔrɛh ɛŋɔ cɛt bandeyɛn bandɛmar alɛngw ar Gɔfɛrɛnɛman.

Acariya 66 : Emed'ɛd Ayanar ar Gɔfɛrɛnɛman, Alɛngwel ar Gɔfɛrɛnɛman dɔ gɛr bɛr kɛ bɛt gɛr ndɛhɛmɛna bɛn, pɛrɛ kɛni yind mɛmɛka bɛhɛta bɛr ɛmun bɛn.

Emed'ɛd alɛngw ar amɛhwɛr and kɔɔaŋ gɛ bɛbɛt bɛr gɛr ndɛhɛm bɛn, gɛ bɛlɛngw bɛr ɔcariwɔɔd edɛkayan ɛd kɔɔɛl, acariya kɛyind mɔ tɛf, agam 1.

Epedɛr ɛd gɛ bɛhɛta bɛr ɛmun bɛn bɛcariya hwɛtɛkɛnina bɛnd etis ɛd ɛbɛn ɛd ɔlaa, gɛ ɔkamɛran dɔ gɛ ɔnangɛran ɔd ar yandikɛbi ɛŋɔ med'ɛn.

Emed'ɛd alɛngw ar ɔcɔrɔɔa dɛkan pɛm kɛnɛbi wɛkand bɛr gɛr amɛhwɛr and ekahan ɛd ebaar, dɔ ɛmɛkaran ɛd yɛc mɛŋɔfɔ.

Acariya lɛkayak dɛk bɛŋɔ.

Acariya 67 : ɛmun ɛnd ebaareŋ belaa kɛbi wɛdɛndɛna ɛni gii belawɛnɛl gɛr ɔwaar dɔ gɛr bɛmɛhwɛr band ɔwaar dɛk.

Mɛŋ fana gɛr ebaar edɛhɛm, mɛŋ dɛŋ kɛbi hanand belawɛnɛl bɛr ɔwaar ɔfɛhɛn gɛ bɛmɛhwɛr band ɔwaar dɛk bɛn.

Acariya 68 : ɛmun ɛnd ebaareŋ fɔtɛk acariya and ɛtɛban ɛd bɛr wɛndɛrɛk baŋ bɛn.

Acariya 69 : Emun end ebaaren amat gær iniyy dō ləngw ir bāməhwər band ɔwun, kō reyʔand gær gahucand ɔlāa ɔr ebaar edehəmel.

Epōlō fōrɔʃeh dō eməka angindəna.

Emun end ebaaren ahōreh mən dən ehō pōlōli bulunda irehəmin ma enɔ yəl aməhwər and ebaaran epōlōl.

Acariya 70 : Emun end ebaaren ayē kōham angəmənē Aməhər and ebaaran iyo yakak nə belaa $\frac{2}{3}$, ehō yəla gær bulunda anjəlan and enəmbət ed ɛr eh kala gær akayəta and ɔwun.

Aməhwər and bulundan gə and bəheta bər emunan, ala kala gwər gayəl kənɔ andeyen andehəman ang nə belaa $\frac{2}{3}$ yandikəbi, enō məka emunen ehō yəla anjəlan and emed ed acariya.

Bari dāmana ebi macahən belaa bən gær wətē pere kō wəka gær aməhwər and ɔwunan ba ayē- yek anjəlan andehəman ma ba afaβər- faβərək gə akayəta and ɔwunan.

Angəmənē awa yakak aməhwər and ɔwunan aɟɔfō kəyi mō nəcət anjəlan and ɛr eh enəmbətin.

Aməhwər and ɔwunan kənəkōna wətē ir enəmbət elō.

Angəmənē gær wətē eyaka ed iyo hurik eni yaka belaa bən, awa acariya and ɛr eh enəmbətin kə yi mō med gwər garek acariya 127.

Angəmənē gær wətē ir ir enəmbət elō belaa 50% yik mō cət kəyid mō tibən ahəmən acariya angafah aɟō.

Wətē ir enəmbət iɟō gwər gahəyo kər egidəna ir ənəmba əd akayəta and ɔwun.

Acariya 71 : ɔʃan ɔr ɔwunəl ɛr kəyind angəmənē emunen anemi- nemikō, ma aβusəta- bustakō, ma bəteafedali- fedalikənō dō kwəl akō.

Angəmənə akəh, aməhwər and bulundaŋ ŷapək gandehəmaŋ ma eni məka bereyen bər
ajəm eŋatəl ed endey'əŋə gər aməhwər and ɔwun.

Də nə aməd aŋə kəhər aməhwər and ɔwunaŋ enəkən hali əmər endehəŋ : enem, ebustan,
ɔcumu ma eŋəhə, gər garey'əkəni bəhərə yiin kəbi eŋə bən.

Acariya 72 : and kəyi ɔŋan ɔr ɔwunəna, aləngw ar aməhwər and bulundaŋ kəbətəl
ɔwunəl, ma ang aho kərəna aləngw ar aməhwə and bəhəta bər ɛmun bən kəbətəlidl. Ang
bət aŋə aho kərəna, awa ar bətək gər aləngw ar ar aməhwə and bulundan kəbəteli.

Aləngw ar aməhwər and bulundaŋ ma aləngw ar aməhwə and bəhəta bər ɛmun ata kə
wəsəd gatətun eni nang ɔwunəl abəhəna.

Aləngw ar aməhwər and bulundaŋ ŷapək əhə bətelehən ɔwunəl, pem kə wəs gwər garek
acariya 59. Wətə kəyi məndi nə bakey 120 bad gə yatir kəyəpa ɛmun ɛmətəŋ də ang
rək bacaria 46 hali 56.

ɛmun ɛmətəŋ aho kərəna :

- Əhə yəc aməhwər and bulundaŋ ;
- Əhə mac wətə ir enəmbət ed ŷey ger akayəta and ɔwun ;
- Əhə mac wətə ir enəmba ed akayəta and ɔwun ;
- Əhə məd acariya and étəban ed bər wendərak mbaŋel ;
- Ebi med belaa ma ɔcərəda ;

Acariya 73 : Bemun bəkarək bəŋ kəbətənd gər end bayik gawunək.

Ahaməh ebi di bəlawən bərehəm ;

Acariya 74 : Bemun bekarək beŋ gə bəlindaw ben ɔwunɔl kəbi yəl dək mayind ɔlaa ɔrebəniŋ yik kɔdi, beŷ, ekəmb gwər garek bacariyak. Go kəyid gər yibah əngw bər abaar bən.

Acariya 75 : bələngw bər baməhwər band ɔwun baŋ dɔ gə bər Gəfərənəma ben gaten peda, bən kəbətənd ər bayik gər ɔwun bən.

Dek ben ber fedak bən, ahaməh enigi bəlawən bər ɛmun.

Acariya 76 : ɛmunəŋ aʃəba- ʃəbako ətərɔli, ecir, edena dɔ gə enəngwəʃan dɔ acariya həmbəko.

Acariya 77 : ɛmunəŋ aho yakanəndəna polotikin.

Gat ɛho ñəpa gər ɔwun, anəʃəta kənəʃətand parətin ir wunənəko yin.

Adəho yihelina bapeda band parəti baŋ ma gə amarəra and parəti.

ɛmunəŋ ahaməh ɛbi mac bələngw bər ɔparəti bən pangind tis bənd yəmbək ɛŋɔ ñandi ebaar beŋ.

Acariya 78 : andeyen and ɔwunaŋ angena mo baar gacəhən.

ɛmunəŋ akaməna ɛho cɔt akayəta and ebaar ɛcəhən. Nə bakey 60 ʃapək akayəta and ebaar ɛcəhənəŋ ñɔt gakey and yəpako gər owunaŋ.

Acariya 79 : Aŋɔ ñapena ɛmunəŋ ɛho yəc ma ɛho dube ɛr hwənək ebaarin yik gə ɔwəc ɔrehəm ma ɔr ar ler gər ndehəm.

Bəte fana aŋɔ ñapena ɛho dək andeyen and ʃɔs ebaaraŋ.

Go yiinəkəbi fana ang rek bagam 1 gə 2, bələngw bər Gufərənəma bən gə bər ebaca bən dɔ gə bətəndənəran bərəbən bən, dɔ gə bəyihət bər edəkaya ɛd kɔdi ir ɔwun bən.

Acariyahəna and kəb fənənd bəte bər ləkəkəbi acariya aŋɔ.

III. ɛnd aləngw ar Gəfərənəman

Acariya 66 yələkə emunəy enə med ar kəyi Gaf ir Gufərənəman.

Ekaməran, ebeñ əlaa, ɔnangəran ɔd ɔbeɓət dek kəni sisənd enə kwətahən alaan gaf ir Gufərənəma.

Emunəy hərək enə pedali gaf ir gufərənəma yin.

Gaf ir Gufərənəman bakey 10 ɣapək əhə kwət akayəta and ɔfətəran ɔrehəmañ gər aməhwər and ɔwun dəmana əhə ñanahən andəyenañ.

Gaf ir Gufərənəman bakey 10 ɣapək əhə kwət akayəta and ɔfətəran ɔrehəmañ gər aməhwər and ɔwun dəmana əhə pedahən **gər** andəyen andehəm.

Go yiinəkəbi fana ang rək bagam 4 gə 5 band acariya aña rə, bələngw bər Gufərənəma bən gə bər ebaca bən də gə bətəndənəran bərəbən bən, də gə bəyihət bər edəkaya ed kədi ir owun bən.

Acariya 81 : Gaf ir Gufərənəman əh aləngw ar Gufərənəman.

Məñ kə fimənd, kə yelind də kənəkənand andiya and gufərənəmañ.

Məñ kə wacənd bapeda band aməhwər and gufərənəmañ.

Acariya 82 : Gaf ir Gufərənəman afələ kə fələnd ləngw ir aməhwər and ebaar nə bakey 60 bad gakey and wədekənəna.

Əpələ edehəmələ gə eməkar yik.

Acariya 83 : Aməhwər and ɔwunañ də gə bacariya yələkəñə ɔnjaw ɔd əhə nəkənand bandeyen band yin kəñə məñ bañ.

Gaf ir Gufərənəmayin kə wədənd akayəta and banjəlan band yihətəkəni gər apeda and aməhwər and gufərənəma.

Acariya 84 : Acariya yələkəŋə gaf ir gufəranəma yin ebi medāhən bəreyen bər gə mən bən hara aye kəni sis ekətən ed gwərəfə belaal, gebarel ed belaa dekel, əbən ər alaala, də gə ewəli ed ər ebaarel.

Acariya 85 : Gaf ir Gufəranəman pem kə wəsin emunəŋ əmac əd bər sanakəbi eni gii gə bən gər gufəranəma ang wəkak aməhwər aŋə.

Bəreyen bər gər gufəranəma bən ər ŷapək eni kaniw gər bənəŋ bənd ebaar dək.

Nə məndakə kəbi wed emunəŋ ang rək acariya 66.

Acariya 86 : Gaf ir gufəranəma yin yik anəkəna ar andeyen mən kəhuri ekəbən.

Lamət III : ənd Gəfəranəman

Acariya 87 : Gəfəranəma yin kəyihətənd də kəyələnd polotik ir ebaarin gwər garekə emunəŋ.

Gəfəranəma yin bacap batas baarək : gafin, gə bər bətək gər ndehəm bən də gə bəyəgw bən.

Gər ləngw ir emun dek ir bəreyen gwərəfə ləkayakəbi.

Acariya 88 : Gər ləngw ir Gaf ir gufəranəma, dek andamat ləkayakəbi.

Angəmənə gaf ir gufəranəma ŷey wəkakə, aŷap- ŷapək enə yaka.

Bacariya band kəni wəd gə apeda andəbən na, bən dek hwənək.

Acariya 89 : bəreyen bər gər gəfəranəma bən dek gwərəfə yikəni ləngw ir Aməhwər and bulunda ang rək bacariya 134 gə 135.

Acariya 90: andeyen and gər gəfəranəman əgena məbaar gacəhən and yələki wəte ma and gə acəsa.

Dila ərənətan I : əwun ər bulundəl

Acariya 91 : əwun ər bulunda ədəwis kə yələnd.

Bulunda ir ɔdɔwisin ɓaməhwər ɓaki ɓaarək : aməhwər and ɓulundaŋ dɔ gə aməhwər and ɓəhɛta ɓer ɛmun.

Rəwis ir aməhwər and ɓulunda yin kənɔ wacənd depite.

Rəwis ir aməhwər and ɓulunda ir ɓəhɛta ɓer ɛmun kənɔ wacənd senater.

Ɔdɔwisɔk gər ɓenəŋ ɓend ɓulunda ir ebaar dek ŷapək eni kaniw.

ɓən fɔ kə wətend acariyaŋ ang səfək acariya 130.

Ɓəneh ɔdɔwis ɔd ebaar dek ɔk, ɓəte ɓən kəyihətənd dɔ kə sisənd andiya and ɔfərənəmaŋ.

Ɔbaar ɔr ɓaməhwər ɓaki ɓand ɔdɔwis ɓanɔ yik aməhwər and ebaaraŋ.

Acariya 92 : Ɔwun ɔr ɔdɔwis ɔd aməhwər and ɓulundaŋ ɓəniiy 5 ; dɔ and ɔdɔwis ɔd aməhwər and ɓəhɛta ɓer ɛmun ɓən yik ɓəniiy 6.

Acariya 93 : akayəta and ebaaraŋ yələkəɓi ɓaməhwər ɓaki ɓand ɔdɔwis ɓanɔ eni diind apear and eyihət ɛd ɓendey ɓend ŷapək ɓəŋ.

Ɓapeda ɓand aməhwər and ebaar ɓəŋ aləŋgw ar Aməhwər and ɓulundaŋ kəyɛlind, ma ang aho kərəna aləŋgw ar aməhwər and ɓəhɛta ɓer ɛmunan kəyɛlind.

Apeda kəyindəna and ɓər gər ɓarəra ɓand ɔwun dɔ gəbər yik otan gə wətə gər ɔnaw dɔ gər ɓangol.

Acariya 94 : Acariya kə fənətanənd ang ŷapək edekayan gə eyənər ɓana gər biro ijo ir ɓaciw 2.

Acariya 95 : Gaf ir aciwi kala ɟɔtək ɓəniiy ɓənd ɔwun ɓəŋ gwərəfɔ gər ɔr aməhwər and ɔdɔwisaŋ.

Acariya 96 : Aməhwər and ɔdɔwisaŋ amatəfɔ kəni ɓarənd gər iniy.

Apedaŋɔ yatir akey 5 facanw ir Yifalələɓi kəyana dɔ ɛɟata yatir akey 15 facanw ir ɓəhərəɟ.

Angəmənə bakey baŋo bandeyenir əh, mə pacəh nə akey amat ɛñanal gə ɛɟatal.

Acariya 97 : Gat ɛkuca ɛɟata ɛd apeda aŋɔl, aciɥ kala ahaməh ɛmac ayand apeda.

Kəyind mə mac apedaŋo angəmənə engafah ma ɛykahik wəcəkəna. Də kəhwətənd gat ɛni paŋətu engənjət ɛd bəndeyɛl.

Acariya 98 : ɔwun ɔr mənəyali aɟena.

Aciɥ kala ge wətə irehəm əh.

Enəmb ɛd alaa ehi wətənəl aye yik nə aciɥ kala gwərgarek acariya andebənaŋ.

Acariya 99 : bapeda band aməhwər and bulunda də gand bəheta bər ɛmun bən abi cəbahəna belaa bən egihelɛl.

Bari ahaməh ɛnəbi cəban.

Enəcət ɛd bənd hətukəbi bəŋ nə anəya and aciɥ kala kəni femənd.

Acariya 100 : ɔdəwis ɔd bayik apedahənək ani gena mə təf, mə cala, mə ra, mə kasə də mə paw.

bəte angəmənə anəka yikəni nə apeda, anigena mə təf ma mə təra angəmənə aləngw ar aciɥ andebənan aho mahəna.

bandiya ma baməna bañəŋənah band kəni rii hara apeda aɟena , aciɥ acəhən kə bañahi ətəfɛl ma ɛtəran edebənɛl.

Afo angəmənə bandiya ma baməna bañəŋənah baŋo tema riyak kəŋɔtand ɛbaña ɛlə. Ang akənəh, yatijo ŋə ŋapək ɛni nangən aciɥ andebənaŋ.

Acariya 101 : andeyen and ɔrəwisəŋ aɟena məbaar gacəhən and yələki wətə ma and gə acəsa gwər garek acariyaŋ.

Lamət III : ɛnd Aməhwər and ɔdəwis ɔd bulunda

Acariya 102 : Aməhwər and ɔwun ɔr bulundal aciw əh and ɔdəwis ɔd bulunda ir Lagine.

Acariya 103 : Ey gihahən rəwis ir bulunda, ər ɣapək ey cət:

- akayəta and ebaaraŋ ;
- bəniy 21 hali 80 kər ekucadəna ;
- ɔfəba ɔr bacariya band alaa baŋ;
- etana ɛd parəti ma ey canaya gandeyʼand dəŋ ;

Acariya yer kə fenətanənd bəŋɔ dek : epupal, nɔ ɣapək etananel, akəh wətəyin, mɔndakəh ɛnəmb ɛd dəpitəl ir rəhətək, dɔ kwəl gaŋ.

Acariya 104 : Aməhwər and ɔwunaŋ kə nəkənand ɔfəna ɔr wətəl dɔ gə wətəyin dəŋ. MEŋ kə fawənd bənd ləfət kəni kala bər angafəra bən.

Acariya 105 : Gəwətə kəni yind mətana ɔdəwis ɔd bulundak. Rəwisin ahaməh əhɔ ñəpa baki.

Gə eyəcəl kəyind mɔ kaca biniy **5** bəŋ gwər garek acariya 136.

Acariya 106 : Nə ɔdəwis ɔtas kala, ibatəh ir sanakəŋɔ ɔwunəl.

Gat ɛbayəta bañəpara baŋ bəsəhar ma bə seyik kənəbi yələnd.

Nə ɔdəwis ɔtas kala ɔki kənəbi sanand gər ɔparəti.

Angafəraŋ belə dek yiin kəbi yik parəti ma gabatədəŋ sam əhi baña akayəta and ɔwunaŋ gə bacariya baŋ.

Ɔprəti ɔd wənək paɓ gə akayəta and ɔwunaŋ dɔ bacariya baŋ yiin kəbi ɛmasi ɛd bər kəbi sana ɔwuŋ bən.

Ɛdi ɛd wətəl ər wəkak belaa bən dek enigi gwərəfɔ.

Acariya 107 : Aməhwər and ɔwun ɔr bɔlundan ɡabat kə wətend bendeɣ/bend fənətak acariya 118 hara aɡena bend baarəkəni ɡə aməhwər and ɔwun ɔr beheta bər ɛmun bən ɡwər ɡaʃenətak acariya 115.

Lamət II : ɛnd aməhwər and ɔwun ɔr beheta bər ɛmun bən

Acariya 108 : Aməhwər and bəheta bər ɛmun bən mənɟeh amehwə and belaa bər sanawəkənəbi ɡər benaw dɔ ɡər barəra band bandeyen dek.

Acariya and ebaaran dɔ ɡə acariya ləkayak yihahənəmə rəwɪs iheta.

Acariya 109 : egi ɛd rəwɪs ihetan ɛr ʃapək :

- a- ey cɔt akayeta and ebaaran ;
- b- ey cɔt dek ir bəacariya band ɔʃəba ɔr alaa ;
- c- ey cɔt beniy baɖ ɡə 40 dɔ kər ekucana bəniy 80.

Ey ɡihahən rəwɪs iheta, ɛr wəkak ɔben ɔɔlɔaa, ɔnangəran ɔhəbənəhik, ɛtəɣa ɛtiwəh ɛd ɛmat ɡər beɟo ɔfaw, polotik, eyihət ɛd kɔɖi, cale, ɟangode, ɛkaməran dɔ kwəl ɡan.

Andeyen and ɔrəwɪs ihetan ɡena mɔbaar ɡə polotik dɔ ɡandeyen acəhən and yələki wote ma and ɡə acɔsa ɡwər ɡarek acariyan.

Nə 1/3 kala rəwɪs ibat ɛmunen kɔ sanand hand ir bamarəra band bandeyen bər yəmbək ewəli bən dɔ nangərak mban bən ɡwər ɡahatak ɟagam ɡə 1 dɔ 2 and acariya anɔdən .

Hand ir 2/3 ɔdəwɪs kala ɔki kəni yind ɔtana hand ir bər yakəkənəbi ɡər ɔnaw dɔ ɡər ɟangol.

Acariya yikəna and kəʃənətanənd bəyəɡwe ʃapək, ake etana edebənəl, bend ʃəbakəbi, ma yiinəbi, mɔndake kɔyind mɔ maʃ afəh ɛn an ibat bɔstak ma ʃanik, dɔ kwəl ɡan.

Acariya 111 : Akayeta and ebaaraŋ kənəkənand er eh kala gər aməhwər aŋɔ, wəteyin ma etananel. Anɔfɔ kənəkənənd bəte fana ba acariya səfək etana ed ɔdəwis ɔd kəbi yak emun ɔk.

Bəte fana mən kə fawənd angəmənə edɛfətəhəna ma akandəra yikəna.

Acariya 112 : dāmana emunən, dɔ gand kəhwət aməd and etis ed bər eyak bən gər aməhwər and bəheta, mən kəfeland etis ed ɔyakɔlɔ gwər garek akayeta aŋɔrɔ dən.

Acariya 113 : Andeyen and aməhwər er ɛbaɟ eyəm dɔ gə ebaar ed ebaar dekel. Nə mɔndɔh ɛbedi gə əgəfan ed ɓangɔyərə hand ir bulundayin hurik ən yiin.

Lamət III- ɔnjaw ɔd ɓaməhwər ɓaki ɓand ɔd dəwis ɓan

Acariya 114 : Aməhwər and ɔdəwis ɔd bulundaŋ gabat kə wətənd ɓənd yinəkəŋɔbən gwər garek acariya 118.

Aməhwər and ɔdəwis ɔd bulundaŋ **dɔ** Aməhwər and ɔdəwis ɔkɛta ɔd emunɔk, tak kəni wətənd ɓənd :

- Edəd ed ɔnawəl ge ɓacariya ɓandɛbən ɓan ;
- Etana ed rihaya ir wəteyin gər Aməhwər and bulunda dɔ gand bəhetan ;
- Rihaya ir ɓamrərə ɓan ;
- Ebaɟ ed hamənəme ir edəkaya ed ɔwunəl ;
- Ebaɟ angwələrən, eyəm ed ebaarel gə ebaar ed ebaar dekel;

Aməhwər and ɔdəwis ɔd bulundaŋ **dɔ** ge Aməhwər and ɔdəwis ɔkɛta awɔtə kəni wətənd acariya and gwər gakəni reyeni ɓan.

Akayeta and dek ɓandeyen ɓand fənətəkəni eni diɓan kə fika nə ɓəniy ɓənd anjəm ɓənd kəbaɟ ɔhetayan ɔr ebaarəl gə ɓadəkəra ɓand gə ɔwaar ɓan.

Bacariya kə fika bəte obɓətək dək ɔd andeyen ɓan.

Acariya 116 : Angəməne acariya and yandikəbi eni medəŋ andamat əh, gwəŋ ŷapək eni baarər dɔ eni dəyen.

Əməhwət ma əbənən əd acariyal mɔ kanah angəməna apəkərənə acariya 121.

Angəməna Aməhwər and ɔdəwis ɔd bulundaŋ dɔ ge Aməhwər and ɔdəwis ɔketəŋ aniwələrenə emed əd acariya amatəl belaa kənəbi wəd bər kə hənjet bənd kəni həŷəyahənənd bəŋ. Belaa bəjɔ gafir gufəenəma yin kəbi wacəd angəməne anjəlan fəh. bələngw bər bəməhwər bakiɓəŋ kəyana ɛŋɔ nangen.

And kəŋan acariyaŋ Gufərənəma yin kəwəla gacəhən gər baciw baki band bəməhwər bəŋɔ. Aŋɔfɔ kəham gufərənəmayin eyəŋən acariyaŋ.

bəri angəmən acariyaŋ akucahəna, gufərənəmayin Aməhwər and ɔdəwis ɔd bulunda kəŋɔ fəhwənəd pangand eni wətə mɔ wətə.

Amədaŋɔ Aməhwər and ɔdəwis ɔd bulunda kənang ba akayəta aŋaraŋ ndə ma akinəmaŋ ndə kəni wətə.

Dila epənətan III: Añendəra hand ir əwunəl dō gə aməhwəra and ədəwisaŋ

Acariya 117 : Ədəwisək dō gə gufərənəma yin kəwəkand emed ed bacariyal.

Aməhwər and ədəwisaŋ gabat kə wətənd bacariya baŋ hara ayabətahəna acariya 70.

Acariya 118 : acariyaŋ kəbəyətand :

- Əkwənanək dō gə əcəba gwər gah edəkayanel ;
- Bāndiya band alaa kala paḅ gə abaar edehəmel ;
- Ekahan ed yinəkə aməhwər and ekahan ed əpan əd ebaarək gə napul ir bələgənin ;
- Eyənən ekəbənahik ed bəreyen bər əwun bən ;
- Bāndiya band yāpək aləgən əhə cət yik akayəta and ebaaraŋ, əhwənayan, əḃwəngəl, yihahənəmeir iciwin, əḃətəl, edəkayan ed gaf irey/gandey dō kwəl gaŋ ;
- Ətəf ed eyəkayan gə eketən ed gwərəfə bədəpəna baŋ dək ;
- Eyəkayan ed əhwən, bāndiya band ḃan gə bacariya bəcəbah dō gə band apanər :
əkan ed əhwən, ələk ər əwun, dō gə əhwən ər gabatəl ; ələkayan ər bamarəra band əwun baŋ ;
- ələkayan ər bərərə baŋ, ər əparəti dō ər bər angəfəra gə emun bən ;
- atəfəra and bāndeyen baŋ ;
- əlaa ər bə reyen gər gufərənəma bən ;
- añənəra and əfawaŋ dō gə edəkaya ed kasəl ;
- əkwəfaŋ ənawəl dō gə emed ed belaa bānal ;
- əbəyətən ed bāndiya bañəŋənah baŋ, bāmənə batəm baŋ dō gə emaf ed yāpəkəl ;
- jətahənəmə ir emaf ed bacariyal ;
- epəhwəc ed bāndiya band ləkəbah acariya ;

- aməd añəkahik, aməd and eñandah dɔ gə aməd and ɛdandər ;
- rihahənəmə ir ɛnəcət ɛd kɔdɪ, ɛbaca, bamarəra band ɛd ɛnəkɔna ɛd kɔdɛl, band ɛduber ma ɛməhwəta ɛd kɔdɪ ;
- ɛpənətan, ɛbar , ɛnəkɔna ɛd ʃagale nə ʃey kala dɔ gə bamarənən band ʃɔɔʃɛbaŋ ;
- ɔlaa ɔr bəlawən bər ɔr ɔwaar ɔʃəhən ;
- ɛkahan ɛd wur, ɛdəkayan ɛd ɔnapul ɔd bana gər ebaar dɔ gə ɛkayan ɛd kənəka;
- ɛdəkayan ɛd ɔñehəran ɔnd ə ɔkamioŋ ;
- Dɔ gə ɛdəkayan ɛd banəya gəbanangoʃɛ bangafah band ɛcətər ɛd bəndeyʃ.

Acariya bandəpana bakələnga baŋ kə bɛʃetənd :

- ɛdəkayan hali ebaar dek egi mɔ kaha ;
- Ekemən ɛd eyəm ɛd ebaarel ;
- ɔsəʃəlɔl, ɛtiwən ɛd ɔcal gə ɔsəʃəl ɔr ɛni kaməra bɛlaal;
- ɛnd andəyən, ɛbarər dɔ gə ɛkahan ɛd bəreyən ;
- ɛpangan ɛd bangode dɔ mayind sɛbənəbɔ bəharikin ;
- ɛdəkayan dɔ gə ɛbañi ɛd ebaar ɛd ɔwunɛl.

acariya 119 : bənd kəsəndaw kala egi bamasina band ɛr kəyɛ edi.

Bari egind yo mənɛ acariya yikəna mɔ medʃ anəka paɓ gə amasina aŋɔ, aməhwər and ɔwunaŋ kə nəkən gwər gakəyi mɔ nəmbət amsinaŋ.

Bari acariya angena, aməhwər and ɔwunaŋ kə nəkən gwər huri eyəŋən amsinaŋ.

Acariya 120 : bat ɛni mac apedaŋ aməhwər kala kə nəkən bɛnjəgwe kəni yihətəd.

Gafir gufərənəma yin ahamɛh ɛbi yəla ɛmat ɛnd kəni yana eyihət angəmənɛ anjəlan and acariya and ɛmedəh.

Aməd and eyihətaŋ kərən yabətana and apedaŋ.

Fəñafətəkəni ɔdɔwɪsɔk dɔ gɛ bɛr yɪk gɛr gufɛrɛnɛma bɛn ɪr ɛnɛmbɔt ɛd acariyal.

ʔɛbɛr nɛmbɔtəkəni bɛn gaf ɪr gufɛrɛnɛma yɪn ma ar gɛ ɔŋ kɔ fɔlɔnd.

Acariya 121 : ɛmɛkanal dɔ gɛ ɛmɛhwɛt ɛd acariyal gat ɔbi pat ɔdɔwɪsɔk ɔd baciw bakɔk pem kɛyi mɔ kaman ba apɔkɛrɛna ɛnd yɪnɛkɛŋɔ ɛmu, gabat dɔbana ɛgihɛn mɔ kana ang rɛk acariya 130.

ʔɛtɛfana, mɔnɛkɔn kɛyi angɛmɛnɛ abafɛtana napul ɪr ebaarin, ba amɛlawɛna ma abafɛna ɛnɛc ɛd kɔdɛl angɛmɛnɛca mɔ kana kɛyɪd.

Acariya 122 : ang amɛhwɛr and ɔdɔwɪs ɔd bulunda gɛ bɛr gɛr gufɛrɛnɛma bɛn ani wɛlɛrɛna ɛnd ɛnɛmbɔt ɛd acariyana, amɛhwɛr and ɔwunaŋ kɔbi hwɛcɛd nɛ bakey 8 kɛr ɛkucana bɔd gɛ yatir nangɛn kɔ gaf ɪr gufɛnɛmayɪn ma alɛngw ar gaciw and kɛni fawɛrɛndaŋ.

Acariya and kɛhɛt amɛhwɛr and ɔwunaŋ kɛyi mɔ tɛf.

Acariya 123 : Amɛhwɛr and ɔdɔwɪs ɔd bulunda mɛŋ gabat kɔ wɛtɛnd bɛacariya band ɛnɛcɛt ɛd kɔdɪ baŋ.

Acariya and ɛnɛcɛt ɛd kɔdɪ aŋ aniy kala mɛŋ kɔ bɛɣɛtɛnd ɛr kɛyi mɔndɛhɛrahɛn kɔdɪɣɔ gwɛr gaɣapɛkak.

Bacariya band ɛnɛkɔna ɛd kɔdɪ baŋ kɔ yihɛt dɔ ɛtɛf hali ɛni nang gwɛr ga rɛyɛnɛhɛn kɛni kɔdɪn gɛr iniy.

Akayɛta and sɛfɛk ɛyihɛt ɛd kɔdɪ and iniy ind hucakiŋ, gɛr mɛhwɛr and ɔdɔwɪs ɔd bulunda kɛni bakali nɛ ɔpacaw 6 gat ɛkwɛt iniy ind andɛyeniŋ.

Acariya 124 : Amɛhwɛr and ɔdɔwɪs ɔd bulunda kɔ wɛtɛnd kɔdɪ ɪr ɛkɛtɛnahɛn ɛd bandɛyɛn.

Gaf ɪr gufɛrɛnɛmayɪn kɔbi wɛkand ɛni wɛtɛ hara akey 15 facaw ɪr yɪfalɔbi.

Nə mōndakōh eni wōte hara akucahōna akey 31 facaw ir sākādēp.

Angēmōnē ani wōte yatir 31 facaw ir sākādēp gayik ŷey riyak, gōfērēnōma yin atāŋ kō wākād eni kana ayand gēr amōhwē and ɔdōwis ɔd bulunda jagaleyin.

Nə bakey 2 band andōyen ŷapək eni cōt eyakal.

Emōka ɛd gaf ir gōfērēnōmal ɛr ŷapək ēhō ŋatēl gēr amōhwēr and ɔdōwis ɔd bulunda dābana akey 15 facaw ir sākādēpin.

Dō aŋɔfō kō ŷakētahi ɛtis ɛd acariya and ɛnēcōt ɛd kōdel hara ɛmunēŋ ka ŷōtēkō fōña ir ēhō bakali emōka ɛd iniy ind hucakiŋ.

ɛtis ɛd acariya aŋo ɛr ŷapək ekwōt yatir akey 31 facaw ir mēmōhwētīn.

Acariya 125 : Amōhwēr and ɔd ɔdōwis ɔd bulundaŋ nə bakey 60 gēbōn facōra kōni ŷapək eni wōtē.

Ang halidōŋ ani wōtēhōna, apēda añandah kōni wāc and akucana ɔkey 60.

Acariya 126 : Amōhwēr and ɔfaw ɔr kōdī ir ɔwunin mōŋ kōfelata ɛnēcōn ɛd napul ir rihōrahōn kōni bandōyen band ɔwun baŋ. Dō akayōta and ɔtis aŋo kōnēcōt dō emōla gēr bamōhwēr band ɔdōwis dēk.

Gōfērēnōmayin mōŋ kō yēli bakayōta band ɔtis baŋ gēr amōhwēr and ɔfaw ɔr kōd ir ɔwun ang rēk angam and acariya and gēbōyāŋ.

Acariya 127 : Acariya and wēd kōni aŋ, aciw and ŷapēkaŋ kō yēli gēr ɛmun ɛnd ebaar nə bakey 8 band gandeyen baɔf gē yatir wōdākōni pangind eni nēcōt.

ɛmun ɛnd ebaareŋ baɔf nə bakey 14 kō nēcōt baɔf gē yatir hanakō.

Gēr bakey 14 band yōlōkōnō, ɛmun ɛnd ebaareŋ ahamēh ēhō mōka eni yihōt gacōhē.

Mōŋēh pem kōni yaka dō ēhō nēcōtahōn.

Ẹñṣṣweli ẹd ẹmọka ẹd ẹmun ẹnd ebaar ẹnṣṣw kẹyi yatir apeda. Ang baki gat ẹni pẹn belaa 2/3 gẹr amẹhwẹ ka wẹkẹni kwẹl kẹyid mọ wọtẹ.

Acariya 128 : Nẹ bakey 8 gat ekuca ẹmed ẹd acariyal, ẹmun ẹnd ebaareṅ, gaf ir gẹfẹrẹnẹmayin, alṣṣw ar amẹhwẹr and ọdẹwis ọd bulundan ma ar amẹhwẹr and bẹhetanṅ dọ kwẹl gan ahamẹh ẹni mọka amẹhwẹr ọwunanṅ ẹnẹkọn ba ani dẹfena ẹnd rẹk akayẹta and ebaaranṅ.

Amẹd and ẹnẹcẹtanṅ kẹyid mọkwẹfan.

Amẹhwẹr and ọwunanṅ nẹ bakey 30, ma 15 ang ẹmunẹṅ nẹkanẹrakọ yin kẹbi ẹyihẹt ẹd ẹṅl.

Acariya and amatẹrena gẹ akayẹta and ọwunanṅ angena mọ nẹcẹt.

Acariya and hetanẹkẹbanṅ kala gẹr anẹya , gẹr ẹñaw dọ gẹr akayẹta and ebaar kẹni nẹcẹt.

Yatir kẹni reyfa aye wẹtẹrẹk akayẹta and ọwunanṅ gẹ acriyanṅ kẹyi mọmakan ẹpẹn amẹd and ẹnẹcẹtanṅ.

Ẹr reyak kala amẹhwẹr and ọwunẹna belaa dẹk yinẹkẹbi.

Acariya 129 : ang ẹmun ẹnd ebaareṅ anẹcẹtena aciriyannṅ dọ etẹk kahucak amẹd and ẹnẹcẹtanṅ, biro ir amẹhwẹr and ọdẹwis ọd bulunda kẹ nangẹn amẹhwẹr and ọwunanṅ mọnẹ kahucak amẹdanṅ.

Amẹhwẹr anṅ yinẹkẹṅ ẹyẹṅṅ, gẹ ẹnẹcẹt ẹd acariyal ger anẹya dọ gẹ ẹñaw ẹnd ebaar.

Acariya 130 : Nand yind apeda amat and amẹhwẹr, angẹmọnẹ ayandi- yandi kẹbi, ahẹrẹh ẹnọ yẹl ẹmunẹṅ ọnjaw ọd ẹhọ med gandehẹm banjẹlan band matẹrẹk gẹ bacariya gwẹrgah ẓọ dọ ẹnd ẹcoti mayind kẹfalandin.

Gwər gafənətak acariyaŋ aməd gə bəndey/bənd wədəkə gandehəm ata kə yīnd mō təf bad gə yatir nəcətəkə.

Bari kəhwətənd yatir kəni wəd anjəlan and acriya egi mō wətə gər aəhwə and ɔdəwis ɔd bulunda ma ləngw ir baciw baki baŋ.

Banjəlan band kə wədənd ɛmun gandehəmaŋ gə panga kə bayind hali yatir kəni ŋəmbəh.

Acariya and wədəkənaŋ alaa akərəna ɛnəmbət gagenə acariya.

Acariya 131 : bacariya band kəfənətanənd edəd gə edəkayan ed bəməhwər gə barəra gər aməhwə and ebaar kəyind mōmed gat ecoti 2/3 hand ir ɔdəwis hara ani yaɓətahəna acariya 202.

Bacariya baŋɔ gər aməhwər and ɔwun kə yind pangand eni yihət ba ayabətahəna akayəta and ɔwunaŋ.

Emunəŋ kənəcətənd and kəni faɣ ɛyihətaŋ bacariya baŋɔ.

Tak bəməhwər bakiɓaŋ akaməna ɛmunəŋ ɔnjaw ɔd bacariya baŋɔ.

Acariya 132 : bəreyen bər gər gufərənəma bən nandəh kala ahərəh eni bi bahət gər bəməhwər baki band ɔdəwis ɔk.

Acariya 133 : bəməhwər baki baŋ gat eməka Gəfərənəmayin end ɔləkayan gə bandeyen bandehəm, aɣapək- ɣapək ebi yaka, yik epəhwən ed akayəta, ɛnangən ed ɣey, ɛpɛf ɛndey ɛnd rikəni.

Hamahənəmə ir ɛnəkəna ed gəfərənəmal, bərə ləkayak :

- ɔməkaran ɔd ɔdəwis ;
- ɔñchəran ɔd eɓaɣa ed ɔnangəran ;
- ɔməkan ɔñəgwək ma ɔd mɔpələ ;

- ɔmɛka ɛd bɛnd kɛhucand ;
- ɛbahɛt ɛd bamarɛra.

Acariya 134 : Paɓ gɛ ɛnɛkɔnan ɛd gɔfɛrɛnɛmal, amɛhwɛr and ɔdɔwis ɔd bulunda ahamɛh ɛwɔtɛ ɛpedali ɛd gɛ alif- lifɛkɔni.

Wɔtɛ ir ɛpedali iɔ angɛmɛnɛ angwɛlɛra abɔhɛna hand ir amɛhwɛr and ɔdɔwis ɔd bulunda gɛ gɔfɛrɛnɛma, kɛyind mɔmac.

Egihahɛnin bɛɲɔɔ wɛkak :

- Eyɛli ɛd andeyen and fɔlɔbahɔ gaf ir gɔfɛrɛnɛmayin lɛngw ir ɔdɔwis dɛk ;
- ɔtɛkwan ɛd ɛɲata ɛd andɔyen and fɔhwɛn baɲɔ ɛmunɛɲ gaf ir gɔfɛrɛnɛmayin ;
- ɛnɛcɛt ɛd bɛndey/ bɛnd kɛbi nɛpɛnd amat ma bɛr anjɛm ger gɔfɛrɛnɛma ;

ɛmɔd'ɛnd ɛndakɔɲ kɛyind mɔ kana ang 1/10 ir ɔdɔwis wɛkak.

Nɛ bakey 3 kɛyind mɔ wɔtɛ baɗ gɛ yatir wɛkakɔni.

Wayɛt bɛr wɛk ɛɲɔ bɛn kɛnɔbi fɛnɛnd yatir wɔtɛ. bari kɛni fɛrahɛn $\frac{3}{4}$ hand ir ɔdɔwis wɛk.

Angɛmɛnɛ akwɛfahɛna ɛnd ɛpedalɛɲ bɛr yandikɛbi bɛn ani kɛrɛna nafa ɛni mɛka gacɛhɛn.

Acariya 135: Ang and hwɛfakan ɛh, gaf ir gɔfɛrɛnɛmayin atan kɔ yɛl ɛmunɛɲ akayɔta and ɛbustan ɛd ɔwn ɔrehɛmel. ɛmunɛɲ akamɛna ɛhɔ ɲɛp.

Acariya 136 : Ang kwɛl bayik adifɛraɲ hand ir amɛhwɛr and ɔd ɔdɔwis ɔd bulunda gɛ gɔfɛrɛnɛma, ɛmunɛɲ gat ɛɲɔ mɛka alɛngw ar amɛhwɛr and ɔdɔwis ɔd bulundaɲ kwɛl kɔ yɛcɛd amɛhwɛr aɲɔ.

Wɔtɛ ifɛhɛ kɛyi mɔ mac.

Aməhwər angafah and ɔwun ɔr bulunda bakey 10 gatekuca wəteyin kəni barərənd.

Angəmənə ɔdəwis ɔd yəmbək edək end hojərəbabi bakawək, gəfərənəmayin jəpək gəbakey 10 ebusta ɔyand ɔrehəməl.

Angəmənə gəfərənəmayin abustahəna ɔyand ɔrehəməl, ɛmun end ebaarej jəpək ɛho peda. Atəj kəyi mənəkən end ar kəbətəj ang rək acariya⁷² ir akayəta and ɔwun aɲo rə.

Eyəcəl akaməna egi mo məka banjələt baki dāmana ɛcət bəniy 3 ma nə ɔwun ɔr ɔbat.

Angəmənə angwələra angena hand ir gəfərənəma gə aməhwər and ɔd dəwis ɔd ɔwun ɔr bulunda, hara bəniy 3 acotena pem ɔwunəl, ahaməh ɛmun ed ebaarej ma aləngw ar aməhwər and ɔd dəwis ɔd ɔwun ɔr bulunda ma ɔdəwis 1/10 ɛɲo nangən aməhwər and ɔwunaɲ.

Anjəlan and aməhwər and ɔwunaɲ kəyi mo təf.

Aməhwər and ɔdəwis ɔd ɔwun ɔr bulunda aɲo yələna panga ind ɛho ɲəp anjəlan and aməhwər and ɔwunaɲ.

Gat eni ɲəp, ɛmun ed ebaarej kəwəka eyəc ed gəfərənəmal.

Acariya 137 : Aməd and ɔcumu də gə aməd and ɛñandah, ɛmun end ebaarej kə wedənd.

Nə and yik aməd and ɔcumu ma and ɛñandah ɛmun end ebaarej aye ɛho med gabat bacariya band ekahan ed ebaar dək də gə ɛmaɲ ma ɛməhwətan ed ayəm ir ebaarin, hara aho kwəyəyahəna mənə ebaar ed gə bacariyah yik.

Atəj kə barərəd aməhwər and ɔdəwisaɲ.

Nand yik aməd and ɔcumna aməhwər and ɔwun ɔr ɔdəwisaɲ agena mənəc.

Nə bakey 15 ýapək ekwət aməd and ɔcumu aň, ang ýey aməkahəna egi mə kucali. Də mənəh emun end ebaareň kəreyfa gər aməhwər and ɔwun ba kwəl bayik end wədahən bahə aməd aňɔ.

Ang gə ɔwat ɔr aməhwər and ɔwunaň kwəl bayik aməhwər and ebaaraň kəwəka eni pac kwəl aməd and ɔcumu an. Bədf- bədf kəyana egind mənangən aməhwər and ebaaraň ba akε yəhərand endey' enɔ.

Gwər gah yo, aməhwər and ebaaraň kə wətend.

Bacariya band kəyi mə medf baň nə amədaňɔ ban, yatir kəhwət aməd and ɔcum kə sələnd.

Acariya 138 : Aməd and ɛfadəraň emunəň kə wədənd, ang ɔdəwis 2/3 yələkə panga iňɔ.

Apənətan III : End bamarəra band ɔfaw baň

Acariya 139 : Bamarəra band ɔfaw baň, gwər garek acariya 41, kəyəlind ɔwuň ɔr ɔfawəl, gə enəkəna ɛd aməhwər and ebaaraň də gə aməhwə atəm and bəfawaň.

Acariya 140 : Aməhwər and ɔwunaň ləkayak wətəyin, bakwənaya baň də gə bacariya bakələnga baň.

Pangaňɔ yinəkəňɔ :

- ebañi ɛd bacariya bakələnga band alaa baň də gə ɔkwənayanək ;
- Ekətən ɛd bacariya, banjəlan band kəwedənd emun gabat baň, banəkəra baň gər ləngw ir akayəta and ebaar ;
- Enəkəna ɛd ɔwəte gə enəmb ɛd bacariya ;
- Ekana ɛd ɔwes ɔr emunəl də gə ɔr bələngw ɔr baməhwər batəm baň;
- Eyaka ɛd kəwəkand baməhwər baň gwər garek akayəta and ebaar aňɔrɔ ;

- Eyihət ed edifər ed kəhaniw kala paḅ gə akayəta and ebaaraṇ;
- Eyihət ed bandiya band kəyakənd emunəṇ gə panga ir bacariya 3, 69, 119, 137, gə 130 aṇ dō kəni ləfətənd.

Acariya 141 : Damana egihən mōma badəkəra baṇ dək, emun end ebaareṇ ma aləngw ar aməhwər and ɔdəwis ɔd ɔwun ɔd bulunada kəyēlind pem gər aməhwə and ɔwun pandand məkətən pem gə akayəta and ebaraṇ. Gat egi mətək endeyʼ end akətəna gə akayəta aṇɔ, pem kəyi mənəmbət endeyʼəṇɔ dō egihən mōma.

Bakey 30 band eyihət yələkə aməhwər and ɔwunaṇ, ang end ayand əh bakey 15 kə yələnd.

Acariya and fanganənək əma ed adəkəra kala pem kə yind məkətən gə akayəta and ebaaraṇ dō egihən mənəcət.

Acariya 142 : emun end ebaareṇ laṇ kə wəkand aməhwər and ɔwunaṇ ekətən bacariya band edəkayan ed bamarəra band ɔwun baṇ gə akayəta and ɔwunaṇ.

Bətə fana gaf ir gəfərənəmayin, 1/10 hand ir ɔdəwis ɔd ɔwun ɔr bulunda ma ɔdəwis ɔkəta ɔd emunək, ɔndakə ṽapək eni məkand dāmana eni nəcətənd bacariya.

Bakey 30 band ekətən ed bacariya gə akayəta and ɔwunaṇ yələkənəḃi.

Enəcət ed acariya kala andakə pem kəfəni ekətən ed gə akayəta and ebaaraṇ.

Acariya kala and akətəna gə akayəta and ebaaraṇ aḡena mənəṇən. Aḡena mənəcət ma mətəf.

Acariya 140 : Alaa kala yinəkəṇɔ ənangən ed acariya and akətəna gə akayəta and ebaaraṇ.

Af ir gɔfɛrɛnɛmayin, alɛngw ar amarɛra and ɛkwɛlan dɔ gɛ bacariya band band
ɔlaa ɔr alaaldɔ gɛ alɛngw ar ɛkɛyanan ayɛkɛni ham eni mɛkand lan ɛketɛn ɛlɔ.

Alaa kala ahamɛh ɛhɔ kanin adifɛra and acariya nɛ amarɛra and ɔfaw. Amarɛra
anɔ kɛ hɔt ɛketɛn ɛlɔ dɔ ekucali gɛr amɛhwɛr and ɔwun. Mɛn kɛreyɛ endɛhɛn nɛ
ɓakey 15.

Andiha and ɛketɛna kala, ata kɛyind mɔdɔmin.

Acariya 144 : Ɛyaka ɛd amɛhwɛr and ɔwun agena ɛd mɔ nɛfɛt. Belaa dɛk
hedɛkɛbi ɛyɛnɛn ɛd ɛpɔlɔ ɛd amɛhwɛr anɔ yik bɛreyɛn bɛr ɔwun, ɔɔrɔɔɔa dɔ dɛk
belaa bɛr gɛr ɓamarɛra band ɓayi ɓan.

Ar kɛɛfɛt kala mɔ paw kɛyi dɔ mɛnɛp kɛyi fana.

Acariya 145 : Belaa ɓɛ 11 yik gɛr amɛhwɛr and ɔwun, dɛk ɓɛɔgɛn bɛr gɛr
Lagine fɔ, bɛr fɔtɛk ɓɛniy 40 ma afand, dɔ sanakɛnɛbi gayik mban nangɛrakɛni,
mban hamɛrakɛni dɔ gɛ ɔlaa ɔɓɛnɛk fɔtɛkɛni.

Akɔ kenɛbi sanand :

1. ɓɛfaw ɓɛsɛm 2 bɛr fɔtɛk ɓɛniy 25 ɓɛnd and andeyɛn anɔ.
2. ɓɛfaw ɓɛsɛm 2 bɛr yik ɓɛsɛyɛl bɛr kɛsiwɛnɛnd ɔnangɛran dɔ fɔtɛkɛn anɛka
ɓɛniy 15 gɛr andeyɛn anɔ ;
3. belaa 4 bɛr yik gɛr ɓamɛhwɛr ɓatɛm hara ɔlaa ɔhɛɓɛnɛk ɔtɛkɛni dɔ ɓɔfandaw
sanaw kɛbi ;
4. belaa 2 bɛr sanakɛbi ɛmun ɓɛn ɛnd ɛkɛɓɛn ɛd ɔkamɛran ɔɔɓɛn ɓana gɛr
ɓamarɛra band kɛhahand dɔ kɛ fanganɛnd ɓacriya ɓacɔbah band alaa ɓan;
5. 1 ar sanawɛkɛnɔ biro ir amɛhwɛr and ir amɛhwɛr and ɔwun ɔr ɓulunda ;
6. 1 ar sanawɛkɛnɔ biro ir amɛhwɛr and ɓɛhɛta bɛr ɛmun ɓɛn ;

7. bəfaw 2 ɔd ʃɔtək anəka bəniy 20 gər andəyən andebən dɔ nangərak ayɛ bənd wɔtəna hara bɔʃandaw sanakəbi;

Bəreyən bərəyən bər gər ɔwun ɔr bəfaw bən, bəfaw kənəbi wacənd.

Acariya 146 : Ɛmed ɛd bəfaw bəjɔl pem kəyind mɔ məkə ɔdəwis ɔketak, yec bən ʃɔ kənəbi bahətənd yatir ɛməkaran.

Bən bəniy 9 kən yəpand gər ɔwun ɔrebən.

Aləngw ar aməhwər and ɔwun ɔr bəfawəŋ bɔʃandaw kəŋɔ wedənd hand ir bər hurik ewəl andeyən aŋɔ bən dɔ kəyəpand gwər gah aməd and ɔwun ɔrebən akɔ.

Acariya 147 : Afɔ bəfaw 9 kəni reyʔahənənd acariyaŋ and ɛr yihətəkənin.

Bəndəmar agena bəŋ kəyihelind ɛpawəl.

Acariya kəbɛyətənd ɛŋɔ dɔ kəbi fənənd bər ʔapək eni giheli bən.

Acariya 148 : Nə bakey 60 kəbay ekwət ɛd ɔwun ɔrebən, aləngwan kəbi nangən bər aməhwər and bəheta bər ɛh yɔw gwər garek acariya 145 pangind ɛnəbi nəmbahən bəʃəhən.

Məŋ aləngwan gəndəhəmaŋ kəbi nangən bər ləkəkəbi acariya 145 pangind ɛnəbi nəmbahən bəʃəhən.

Acariya 149 : bəfaw bər gər aməhwər and ɔwun ɔr bəfaw bəwedənd. Bəjɔ dɛk bələgən bəlagine kəyind, bər bəniy 35.

Nə angəʃərə and mənəgw kəni yind mɔ med bər səyək nə bəniy 5 ɛnd ɔwun gə bacariya.

Acariya ləkayak ɛŋɔ dɔ kəʃənətanənd bəyəgwɛ ɛh ɛmedɛl dɔ mənɔdəkəh ɛbəs ɛdəbənəl ləngw ir aməhwər and ɔwunəna.

Acariya 150 : Anigena mɔ pac bəfaw bər aməhwər aŋɔ bən hali ekwət amed and ɔwun ɔrebənəl.

Ang andiya and edaw ma amena atem rikeni motaf ehani.

Afaw ar ger amohwə and ofaw agena motaf, motəra ma mokaso hara aləngw arehəman anangena ; ang andiya and edaw ma amena atem rikoca mokameh. Do ang akoh ehogid aləngw arehəman monangən nə akey amat dakan.

bəfaw bər ger amohwər and ofaw bən ləngw ir emun end ebaar, do gə bulunda ir Lagineyin kəni wəsənd. Ako yik əbes ərəbənəl :

Wəno kəwəsənd, ləngw ir Kahanu gə bulunda ir Lagineyin :

- yāhətarəhe kəme rii andeyen andabaŋ gə ohwənyan ərəməl, yakanərəhe alaa abatak, ərən ərə alaa, ŷapan do gə eyəŋən ed akayəta and ebaaraŋ gəbacariya baŋ ;
- mədəkaya aye bənd agena məput bəŋ gər andeyan aŋo do gər wətə bəŋ ;
- amə bəhadəna gand parəti gibatak amə nəcətədəna fana bəndey bənd yinəkəŋo amohwər aŋərə bəŋ ;
- dəme gi afaw ar gə əñaŋ do gə **enib**.

Gateme yabəta əwes ərəmələ gwərə acariyaŋ ehe wəcanəd.

Acariya 152 : Andeyen and ger amohwər and ofaw ərə əwun agena mo bar gandeyen acəhen yik and əwun ma and gaf gabat ma gand mo cəsa kala.

Acariya duŷət fənətak edəkayak, eyənər, bakey band edeyen. Məŋ kə reyənd gwər gah bacəsa baŋ.

Agena fana mo nəd andeyen band wəkak bandəmar fə egihelel yik əsəyāl, gayikwa añapena.

Acariya 153 : acariya fana ləkayak əlaal, ayənəraŋ, bakey band andeyen baŋ bana ger amohwər aŋo. Məŋəfə bəte ləkayak gwər gah pupayin, epaw edebənəl gə bacariya band əkwəl edebənəl.

dīla epānətan II : end aməhwər and ɔwun ɔr bəfawəl

Lamət I : bəy dek

Acariya 154 : aməhwər and ɔwun ɔr bəfawəl bəy hwənayak agena dīla nə aməhwər acəhən. Bamarera band gər ɔnaw dɔ gər bangol kəyəlind ɔwun ɔlɔ.

Angindəna mɔ nɛʃəta epaw ed kənəcət aməhwər aŋɔ.

Apətan kɔ wəcanənd ar kələʃət kala.

Emun ɛnəngw end ləkayak bacariyaŋ pət yik ahwən arebenan.

Afaw ar yəpak kala agena mɔ pac.

ɔlaa ɔrebənɔ, panga ind andeyen andebəniŋ, ɛkəc ed ɔhwənayan ɔrebənɔlɔ acariya bəyətək dek.

Lamət II : Aməhwər aňanar and andebaaraŋ

Acariya156 : Aməhwər aňanar and andebaaraŋ mənəh and yəmbətək bəməhwər band ebaar baŋ dek yik bamarəra band ɔfaw ma band ɔləkayan ɔr ɔwun.

End epaw ed bangɔyərə gə bənd wəlanənd ewəl yinəkɔ.

Acariya 157 : Angəməne epaw ɛhəna ed riyak gər bərərə band ɔfaw gər ɔnaw ma gə bangol, dɔ kəni lɛʃətənd gayik ahuri- hurik ma aba-bak apətanaŋ, aŋɔ kəyind məməka aməhwər aňanar and andebaaraŋ ɛkənən epaw ɛlɔ. Aməhwər aňanar and andebaaraŋ mənəh afaw ayanar dɔ afelatan ar ɛmunan, gə gafir gɔfərənəma yin dɔ gə bəreyen gəmənɔ bən.

Dɔ bəreyen bər bayik bəjo dek mənɔ kəfelatand epawəl.

Añandena bari mən̄ kəyihətənd gwər gah emed̄ ed bəfaw bər gər aməhwər and ɔwun bən dɔ gə acariya and əkətən and emed̄ edebənəl ang rək bacariya 145 dɔ 146.

Angəmənə angɔ̄ərahəna ʃɔ kɔ nangənd end kəhucand gər aməhwər and eyihət ɔləkayan ɔr kɔdɪ.

Akɔfɔh kɔ nangənd bənd kəhucand gər aməhwər band ɔfaw ɔr gər ɔnaw dɔ gər bangol yik bangɔ̄əra, banifəra band bacariya, bapətan.

Acariya 158 : Nə bənd yinəkəŋɔ kala ahamən barəra dək band ɔwun baŋ eŋɔ nagənənd, gwər garek akayəta and ebaaraŋɔ rɔ dən̄.

Acariya 159 : Andəyen and aməhwər aŋɔ agena mɔ bar gandeyen acəhən yik and gə wɔtə, and ɔwun, and gaf gabat ma ɔʃɔdɔ, dɔ kwəl band gə bacɔsa.

Wayət and ɔsəyəl ɔr agena akey kala kəyi mokam mɔdək.

Acariya 160 : Ang agena andiya and ɛdɔw ma aməna atəm, ɔfaw ar gər aməhwər añanaraŋɔ aho gena mɔtəf, mɔtəra ma mɔcasɔ hara biro ir aməhwər aŋɔ anangena pem.

Ekamahən egi mɔndakɔ nə akey amat dakaŋ ʃapək biroyin enang.

Acariya 161 : Acariya ləkayak dɔ kəfənətan dək bəndey' , bandeyan band bana, bañənəra, panga dɔ ɛkwəl ed bər kəreyenind bana bən.

Lamət III : Aməhwər and yihət ed kɔdɪ

Acariya 162 : Aməhwər and yihət ed kɔdɪ kə nəkənənd ang kəyind mɔ ndəhən kɔdɪ ir namuŋiŋ. Mən̄ kə bəȳətənd andeyen and bəwəhwəta bər kɔdɪ bən, gər ɔnax, gər bangol, gər barəra band ɔwun dək, band_kəhanand kɔdɪ ir namuŋ.

Bəte kə beŷətənd rihaya ir ɔpəna ɔd wɔtɛ dɔ gə bənd ʃəhwəkɔ acariya baŋ.

Aməhwər aŋɔ fana kə sisənd mayind kəhanand aməhwər and ebaaraŋ ang rɛk bacariya
60 gə 61.

Məŋ kərəkwand aməhwər and ɔdɔwisaŋ ɛtis ɛdɛkayan ɛd bacariya gə ɛnəkɔnan ɛd
bacariya band namuŋ baŋ.

Nə mɔndakɔh gɔfərənəmayin eyakand gat aməhwər aŋɔɔ eməka akayəta ma endey
ɛnd kɔdi riyak.

Amarəra and ɛnəkɔnan ɛd ɔləkayan gər aməhwər and ɛyihət ɛd kɔdi yapək eməla dək
bənd səkəkɔ ger andeyen andehəmə na.

Aməhwər and ɛyihət ɛd kɔdi kənəcətənd dək bakayəta band kəni yəgwənd paɓ gə
andeyen and ɛyihət aŋɔ.

Acariya ləkayak dɔ kəfənətan dək bəndey, bandeyan band bana, bañenəra, panga dɔ
ɛkwəl ɛd bər kəreyenind bana bən.

Ɛpənətan IV : Aməhwər and pit and gər ebaar ɛd Lagine.

Acariya 163 : Aməhwər and pit and gər ebaar ɛd Lagine məŋ kəŋɔ fawənd ɛmun ɛnd
ebaaraŋ, and kɔ yifa ɓulunda irehəmin ma ɛhɔdi bandiya band ɛdɔw ma ɓaməna ɓatəm
nand yikɔ ɛmun ma gə ɔwun ɔrehəmɔl.

Məŋ yinəkəŋɔ epaw ɛd gaf ir gɔfərəmayin dɔ gə bəsəfan bərəhəm bən.

Acariya 164 : ɛyifa ɛd ɛmun ɛnd ebaaraŋ bəŋɔɔ wəkak :

- Ɛho dada ɔwəs ɔrehəmɔl ;

- Ma ɛhɔ bareli nɔ edi ɛd andiya band ɛnaw ma bamena batɛm paɓ gɛ bacariya band ɛkɛmb ɛd alaa ;
- ɛhɔ yas ɛmɛr, ɔhɛyɔl, nɛng- nɛngin, gangol- gangolin;
- ɛhɔ tebɛt ɛd ɛkahan wurel,
- Gat ɛhɔ dadɔ bandɔpɛna bakɛbɛnahik band gɛr acriya 199 ;
- Gat ɛhɔ pɛng ɔɲand ɔd ebaarak paɓ gɛ ɔnapul ɔd bana gɛr ebaarak gɛ ɔd dɛk ebaarak ;

Acariya 165: ang and yifakɔh ɔdɔwis 1/10 kɛwɛka ɛnɔp ɛd ɛmun ɛɲɔl. Afɔ mɔ wɔtɛ kɛyi mɔdɛk ɛnd ɛpadali ɛdehɛmel dɔ hara ɔdɔwis 2/3 yihelik wɔtɛyin ;

Ang and nɔpɛkɛnɔ dɔɲɛ, ata kɛyi ɔpedali. ɔbɛtɛl ɔr ɔwunɔl ang rɛk bacariya 71 gɛ 72 band akayɔta and ebaar aɲɔrɔ baɲ kɛyi mɔnɛkɔn. Ang aɲɔ yifahɛna sɛkɛkɛni, kwɛl kɔ bakan ɔwunɔl.

Nand kɛriya ɛpaw ɛdehɛm na bɛy dɛk kɛyind mɔ tɛl.

Acariya 166 : Gat ɛnɔbi nɔp gaf ir gɔfɛrɛnɛmayin gɛ bɛr yikɛni bɛn, ata kɛn sɛbɛnd pem andeyen andɛbɛnaɲ. Kandɛm kɛniyind mɔ pedali ang ani mɛnɛna. bɛtɔ ang awɛn-wɛnekɛki, kwɛl kɛni bakan andeyenaɲ.

Acariya 167 : Amɛhwɛr and pit and gɛr ebaar ɛd Lagine belaa 9 kɛniyind mɔmɛd :

- 1 ar kɛnɔ sanaw bɔɲandaw gɛr amɛhwer aɲar ;
- 1 ar kɛnɔ sanaw bɔɲandaw gɛr amɛhwer and ɔwun ;
- 1 ar kɛnɔ sanaw bɔɲandaw gɛr amɛhwer ɛyihɛt ɛd kɔdɔ ;
- 3 bɛr kɛnɔ bɔɲandaw gɛr amɛhwer ɔwun ɔr bulunda ;
- 3 bɛr kɛnɔ bɔɲandaw gɛr amɛhwer and bɛhɛta.

Bər gər Aməhwər and pit and gər ebaar ed Lagine yatir akey akinəm and apeda and
odəwis kəni yind mōmed.

Aləngw ar Aməhwər and pit and gər ebaar ed Lagine bəfandaw kəno sanand.

Aməhwər and pit and gər ebaar ed Lagine end ed enəmbət fə kəyind mōmōka.

Acariya 168 : Aməhwər and pit and gər ebaar ed Lagine ɛbɛyət ed bandiya band edaw
ma bamena gə bapətan gwər garek acariyan pət yikəni mō nək.

Acariya 169 : Acariya ləkayak də kəfənətan dək bəndey , bandeyan band bana,
bañənəra, panga də ɛkwəl ed bər kəreyenind bana bən.

Lamət V : End amarəra atəm and bəfaw

Acariya 170 : Amarəra atəm and bəfaw mən yik amarəra and ləkayak ənəkənan ed
əyənən ed bəfaw besəm bəjə, ɛdekayan ed pangan inda andeyenin də gə ɛkwəl
ɛdebənəl.

end əhwənaya ər aməhwər and əfawan də gə andeyen andebən pət keni yind mōmōka.

Eyaka ɛmənək gwər garek agam and yən ako rə ən kəno wəfənd ɛmunən.

Amarəra atəm and bəfawan gənə yihətəh ed ɛkwəl ɛdebən aləngw ar aməhwər añaran
kəyəlind.

ɛmun end ebaaren agindəna gər bapəda band aməhwər ənə gə nə ed ɛkwəl ɛdebən
yikəni.

Acariya 171 : ɛmunən end ebaaren yik aləngwan ger amarəra atəm and bəfaw

bəlaa 15 kənəbi wədənd enigi gər amarəra ənə :

- Aləngw ayanar ar aməhwər añar and ebaaran ;
- Aləngw ayanar ar aməhwər and eyihət ed kədi an ;
- Aləngw ayanar ar amarəra and ekwəl paḅ gəwunəl də gə bacariya ḅaṅ ḅand alaa ḅaṅ;
- Afaw abat ar gər aməhwər and ɔfaw də sanaw kə biro irebenin;
- Ar yibah tang gər ɔfənəma aləkayan ar ɔfawan də sanawəkə ar gər gako an;
- Afaw ar gər aməhwər and ḅəfaw ḅəsəm ;
- Alaa ar gə ɔnangeran ɔtəm pab gə ɔfawəl də sanakəṅə ɛmunəṅ ;
- Aləngw ar gər apawaya and enaw sanawəkənə ḅəṣandaw ;
- Afaw ar gər aməhwər and eyihət ed kədi ;
- Afaw ar gər apawaya and enaw sanawəkənə ḅəṣandaw ;
- Afaw asəm ;
- Afaw ar sanawəkənə gər amarəra andebən ;
- Afaw aləngw ar nə enaw ;
- Asəyal ahəḅənahik ar ʃətək akayəta and ɔsəya ɔsiwah də ɔtə anəka ḅəniy 10 gər andeyen aṅə ;
- Alaa ar yəṅənahik paḅ gə bacariya ḅand ekəmb ɛed alaa .

Acariya ləkayak də kəfənətan dək ḅəndey, ḅandeyan ḅand ḅana, ḅañənəra, panga də ekwəl ed ḅər kəreyenind ḅana ḅən.

Əpənətan III : ɛnd ḅarəra ḅand kə rəkwand eyəli ed angwələra

Acariya 172 : Barəra band kə rəkwand eyēli ed angwələra kərəkwand epangan ed bangwələra, ekamən ed dəkayan ed əwunəl , gə bacariya baŋ gwərga yandikə akayəta and əwun aŋəɾə.

Bandeyen baŋə gə əhwənayan, əbənəl, kama də əwənəl kəyind məyēli.

Ahərəh eno tiitin emun end ebaareŋ, gaf ir gəfərənəmayin, aləngw ar aməhwər and əwun ər bulunda ma aləngw ar aməhwər and əwun ər bəhəta bər emun, ang ŷey ehəna ər eməhwət.

Afel- kəbifelənd emun end ebaareŋ, aləngw ar ədəwis əd bulundak də gə gaf ir gəfərənəmayin gwer gakəlige gər iniy də gand gwər galigək gər iniy.

Acariya 173 : kədi ir kə yələnd amarəra kala, gər akayəta and ənəcət ed kədi ir əwun kəyind məñəgweli.

Dila epənətan I : end amarerə and ekətayanaŋ

Acariya 174 : amarerə and ekətayanaŋ yinəkəŋə epəña əd ekətayanan ed ebaar dək də bangol.

Gər ebeŷət bacariya band ekətən ed bancariya gə bandeyen band :

- edəkayan ed napul ir ebaarin, ekahan ed əñamb, ənəkəna ed əcənga əd nəməkəni, napul ir bana gər ebaarin, mənəŋ, bəbər gə karaŷina də gə wurin ; eŋəpel egaar pab gə əpane ;
- egiheli ed gər eyēli ed əwun ang wəkak bandəpəna gə bacariya gər akayəta and ebaar aŋə ;
- epangan ed ənaw dək gwərəfə ;

- etiitinali ed epəhwən ed kɔɖi ɓamarəra ɓand ɔwun gər ɔnaw ang wəkak ɓandəpəna
gə ɓacariya gər akayəta and ebaar aŋɔ,
- edəkayan ed asɔhar gə asɔjan gwərəfɔ ;
- egiheli ed ɓasɔhar, ɔjar gə ɔkojany, belaa ɓer gə ɔsɛỹ ɓən ;
- ekahan gə eməhwət ed wur dɔ ɓɛỹ dɛk.

Emunɛŋ , gaf ir gɔfərənəmayin, aləngw ar aməhwər and ɔwun ɔr ɓulunda, aləngw ar
aməhwə and ɓəhɛta ɓər emun ɓəŋ aye enibi məkand ang enəmbət ed ỹey yandikəɓina.

Andəyen andəbənəŋ nə akayəta kəni yəgwənd dɔ kəni wasinənd ang kəni ligənd.

Acariya 175 : Amarerə and ekɛtayanəŋ end ɓandəyen ɓaŋɔrɔ kəyin məməka panga
indewəmiŋ paɓ gə:

- anəkəra and andeyen and napul ir ɓana gər eabaar, and men, karaɓina daɓana eni
kwətahən sɛdɛ ;
- ɓanəkəra ɓand gə ɔwaar ɔɓəhən yik and kɔɖi, and ɔlaa, and ɓangodɛ, and wur eni
kwətahən sɛdɛ ;

End ɓɛŋɔ fana kənɔ wəkand :

- anjəlan and acariya and ɛñəgw ed akayəta and ɓandeyen ;
- anjəlan and edəɖ ed ɔnaw ohaɓah ;
- anjəlan and enəmbət acariya and edəkayan ed kɔɖi ;
- anjəlan ma ɛbaña ed acariya yik and kɔɖi, and ɔlaa, and ɓangodɛ dɔ gə and wur.

Kala end fəɓɓɩk ger ɓacariay 174 gə 175, ahamɛh ɛɓi dāwənɛli belaa eni wi masin
ɔjəlan gə ɓapɛla ɓandɛhəm gər ɓarəra ɓacəhən.

Acariya 176 : Amarëra and ekeyanaŋ belaa bəhəbənəhik keni wədənd bər nangərak, bənəh, bəwənək dō hamərak ahəbən yik eyihət ed napul, ed bacariya, ed ɔlaa, ed bangəde, ed ɔkaməran.

Hand ir bər hurik ɔnangəran, ekahan ed bacariya band kəhəmbənd gə ɔyələyan ɔr gər andeyen kəniyind mōmed.

Acariya ləkayak dō kəfənətan dək bəndeyʼ, bandeyan band bana, bañənəra, panga dō ekwəl ed bər kəreyenind bana bən.

Dila ɛpənətan II : end amarəra and ekwəl dō gə bacariya band alaa baŋ

Acariya 177 : Amarəra and ekwəl dō gə bacariya band alaa baŋ ʃətək :

- ɛbaʃ ed panga ind ekwəl belaa eni gihelehənənd gər bandiya gə bandəyen band ɔwun baŋ ;
- ɛtiitinali eyəŋən , ekahan gə ɛpangan ed bacariya band alaa baŋ ;
- ɛbareli gər ɛnangən ed akayəta and ebaar, gə bacariya band ɔwaar dək pab gə alaan ;
- ɛnəngət ed belaa pangind eni dək aye bandəpəna gə bancariya band yik gər akayəta and ebaar aŋɔrɔ.
- ekwəl dō gə ɛbaʃən ed ɔnjanw pangand eni kahahənənd akayəta and ebaar aŋɔrɔ.

Acariya 178 : Acariya ləkayak dō kəfənətan dək bəndeyʼ, bandeyan band bana, bañənəra, panga dō ekwəl ed bər kəreyenind bana bən.

ɛpətan III : Amarəra and hwənayak pab ge ɛdəkayan ed wəte

180 : Amarəra and hwənayak pab ge ɛdəkayan ed wəte yinəkəŋɔ bəŋɔrɔ :

- edəf dɔ gə ɛməhwət ɛd akayəta bər wətənd bən ;
- ɛkəñənan, ɛdəkayan dɔ gə ɛnəkənan ɛd ɔwətə dək; dɔ kənəcətənd ɔfɔ ɔr belaal,
gwərgarek acariya and ləkatak əŋɔ an.

Məŋ kəyaka paɓ gər gakəhuca wətə, akɛ wətərakəni, akɛ wənək ɔfɔtɔl.

Acariya 181 : Acariya ləkayak dɔ kəfənətan dək bəndeyʼ , bandeyan band bana, bañənəra, panga dɔ ɛkwəl ɛd bər kəreyenind bana bən.

Dila ɛpənətan IV : end amarəra and ɛnəkəna ɔfɔlɔ ɔr bər angafəra gər banəta dɔ gər ɛñaw

Cariya 182 : Amarəra and ɛnəkəna ɛd ɔfɔlɔ ɔr bər angafəra gər banəya dɔ gər ɛñaw kə sisənd gə ɔhwənayan ɔrehəm dɔ gə ɛyakan ɛd alaa kə nəkənand ɔbeɓət dək yik gər banəya, gər bəñaw, gər ɔpoto, gər ʃinima.

Nə mɔndakɔ yinəkəŋɔ ɛyʔəŋən :

- ɔhwənayan ɔr ɛpɔlɔ dɔ gə ɛñəgw ;
- bacariya band ɛnəcət, band ɛpənən, band ɛmasin ɛd ɔfəna ɔr wətə gər banəya dɔ gər bəñaw dək ;
- bakayəta band kəni rəyəhənənd bər kəfɔlɔnd dɔ keyəgwənd gər banəya dɔ gər bəñaw bən ;
- alaa gə bacariya bandehəm baŋ nand kəyind ɛnəcət ɔfəna dɔ gə ɔfɔlɔ gər banəya dɔ gər bəñaw ;
- bacariya band ɛdɛm ɛd ɛcehwəndər ɛd belaa, ɔheŷ, dɔ dək bəbər kəhwəŷətand, ɔfɔlɔ ɔr kəhər əcər ebaarel ;

Məŋ kə sitinalind ɛŋatən dɔ gə ɛdɔyan ɛd ɓamarəra ɓand ɓulunda ɓaŋ dɔ gə ɔprəti gər ɓanəya dɔ gə ger ɓeñaw ;

Acariya 183 : Acariya ləkayak dɔ kəfənətan dək ɓəndeyʼ , bandeyan ɓand ɓana, ɓañenəra, panga dɔ ɛkwəl ɛd ɓər kəreyenind ɓana ɓən.

Dila ɔpənətan V : ɓɛmun ɓɛkwənayak ɓɛŋ

Acariya 184 : ɓɛmun ɓɛkwənayak ɓɛŋ ɓamarəra ɓand ɔwun yik, ɓand fəhwəkənəɓi andeyen pit ɓand ekahan ɛd ɓacariya ɓakələŋga dɔ gə ɛməhwət ɛd ɔlekayan ɔr napul ger ɔɓɛɓət dɛk ɔd yinəkəɓok dɔ gɔfərənəmayin fəhwənahən kəɓi gayik aŋɔ ñandehəna gandehəm ɛhɔ.

Gə ɔɓɛn ɔɓɛn, ɔwən ɔɓɛn, gə ɛyakan ɛd alaa kəm dɔ gə ɔhwənayan ɔɓɛn keni rəyenind ɓən.

Acariya ləkayak dɔ kəfənətan dək ɓəndeyʼ , bandeyan ɓand ɓana, ɓañenəra, panga dɔ ɛkwəl ɛd ɓər kəreyenind ɓana ɓən.

Angam III : ɛnd ɔfənətan pit

Ɛpənətan I : ɓəreyen ɓən

Acariya 185 : ɓəreyen ɓən, ɓulundayin kəni reyeninənd.

Ani gena gər polotik, alaa anɔ yakanəndəna. Alaa akaməna ɛɓi kwənaya.

Ɛdəkwa ɛd laŋ alaa aɔfɔl, ɛyakan ɛd laŋ aɔfɔl, gayik ɛnəŋ ɓarəkən, aŋɔl ɓarəkən ma cale ɓarəkən, apətan and acariya kə wəcan.

Acariya 186 : Acariya ləkayak dō kəfənətan dək bəndey̆ , bandeyan band bana, bañənəra, panga dō ekwəl ed bər kəreyenind bana bən.

Əpənətan II : end ədəcayan əd ebaar

Acariya 187 : Owunol dō gə bəreyen bər gər bamarəra band owun bən hali gər əpaŷa əd Ebaar yikəni mənəli dō yəpanəkənəbi.

Ebaar əd Gine bəki ləkayak : ənaw ər əwun dō gə ənaw ər wətə.

Ənaw ər əwunol mən yik : ənaw, amarəra and bangol, angol.

Ənaw ər mō wətə əŋ : amarəra and bəheta ənaw, amarəra and wətə, angol and wətə.

Bacariya band ədəkayan rədənə ənawəŋ.

Anjəlan and ədəf əd ənaw əhafahəŋ pem kəyind əeka amarəra and ekətanəŋ dō mətis hamahəməyin yik napulin, angwələra and band bangol ma bərəra band angol bəŋ.

Ənaw ər mō wətə əŋ gande bən hwənayakəni dō bəheta bər sanəkənəbi gə wətə kə yəlind əwun ərebənol.

Acariya and ədəkayan kəfənətand dək gwər gah end ənaw əŋəŋ.

Acariya 190 : Ənaw ər mōwətə əŋə ər yinəkəbi eni keməna end ekətayan əbebət dək.

Mən yələbi panga dō gə əhwənayan paḅ gər əd kədi ir kəbi yələnd əwunol.

Ayə kən fətənd mayind kən hər gande bən eni dəkaya gwər garek acariyaŋ. End kəbi fətənd əwuŋ gə ənjanw ŷapək etəfərund.

Ang əŋaca ma əbaŋ əd ənjanw əd ənaw əŋə ənəcət əd kədi aŷap- ŷapək anjələyələŋ ani baŋ gwə gahatak acariyak.

Ɛpənəan III : ɛnd ɔɔrɔɔa ɔd ɛdɛc gə ɛkahan

Acariya 191 : Ɖɔrɔɔa ɔd ɛdɛc gə ɛkahan bən fəhwən kənəbi :

- ɛkahan ebaar dək dɔ gə ɔñand ɔkəbənəhik ɔd ebaarɔk ;
- ɛməhwətan dɔ gə ɛd ayɛm ir ebaarin gwər gafənətak acariyaŋ;
- ɛkahan ɛd belaa gə ɔɔtəran ɔdeɓən ;
- egiheli ɛd gər ɛpangan ɛd ɛketayan ɛd bulundal gə ɔd ɓangɔɔe ɔd gər ebaarɔk, kwəl gə bandeyan ɓand yandikɔ bulunda;
- egiheli ɛd gər ɛd ɛbakali ɛd ayɛm ir ɔwar ɔr hɛtakəɓɔ dɔ gə ɔr gwən dək ;
- egiheli ɛd gər ɛkwəl dɔ gə ɛtəyɔli ɛd ɔkaməran ɔd ɔjar.

Acariya 192 : Ɖɔrɔɔa ɔd ɛdɛc gə ɛkahan ebaarel hwənəkəbi dɔ polotik ani dindəna.

Ayɛ hamək eni wɔtɛ.

Ebaarel kəni rəyeninənd dɔ yikəni dila gər ɔwun ;

bandeyen ɓandɛɓən ɓan gə ɛyɔŋən ɛd ɓacariya ɓand alaa kəni rind ;

alaa akaməna ɛbi kwənaya gaf gabat.

Acariya 193 : Ɖɔrɔɔa ɔd ɛdɛc gə ɛkahan nandɛh kala ŷapək eni yɔŋən dɔ eni kahand ɓamarəra ɓand ɓand ɔwun ɓaŋ, kəni siwind ɛdɛfɔt ɛd akayəta and ebaaraŋ, ɓacariya ɓaŋ, dɔ dɛk ɓandiya ɓand kəhɔr ɓər ebaar ɓaŋ.

Acariya 194 : Alaa akaməna ɛb təyɔli belaa ɔɔrɔɔa ɔdehəm gaf gabat ma ɛbi kwətaya belaa ɓər gə ɔfatat.

Acariya 195 : Acariya ləkayak dɔ kəfənətan dək ɓəndeyʼ, bandeyan ɓand ɓana, ɓañənəra, panga dɔ ɛkwəl ɛd ɓər kəreyenind ɓana ɓən.

Ɛp̄anetan IV : end ban̄k̄ara ge ɔwaar ɔf̄ohen

Acariya 196 : Ɛmun̄eɲ k̄aȳend eni wēar ḡə b̄emun b̄ecandaw b̄eɲ end eni yak ban̄k̄ara hand ireben.

Bacariya band ɛmun̄eɲ aho yak̄end̄ona ma aho masin̄end̄ona s̄ede gah̄o c̄otena acariya band k̄eɲɔ ȳel ɔɲjanw ɔk̄o :

- an̄k̄ara and eȳem̄ ed ebaar ;
- an̄k̄ara and ɔpane ;
- an̄k̄ara and ḡə bamar̄ara band ɔwaar ;
- an̄k̄ara and k̄əw̄eka k̄od̄i ;
- an̄k̄ara and n̄emb̄et̄end̄ er m̄ow̄ote ;
- an̄k̄ara and k̄əhat̄en ɔlaa ɔr belaa.

ban̄k̄ara and ɛteb̄en, ɛn̄emb̄ar, ma ɛkw̄anayan ed ebaar agena m̄o med̄.

Gw̄er garek bacariya 140 ḡə 141, pem k̄aȳind m̄ok̄et̄en ban̄k̄ara ban ḡə akaȳeta and ebaaraɲ egih̄en m̄omed.

Acariya 197 : Ban̄k̄ara band het̄en̄ek̄eni d̄o yek̄əban, k̄əf̄ot̄end̄ panga ñ̄əb̄ət bacariya band ebaar baɲ sam eni n̄əc̄ət.

ɛp̄anetan V : end ɛmehw̄ət ed akaȳeta and ebaaraɲ

Acariya 198 : Ɛmehw̄ət ed akaȳeta and ebaaraɲ ɛmun ḡə am̄əhw̄ər and ɔd̄əw̄is yand̄ək ɛm̄əkal.

ɛm̄əka kala ɛmun end ebaareɲ n̄ə ɛp̄ol̄oli ed b̄ulunda k̄oreȳand̄.

Ǝyǝŋahən ɛməkəl afɔ aməhwər and ɔdəwisaŋ eni barər ne apeda and aməhwər and ebaar dɔ eni ɛwɔtɛ belaa $\frac{2}{3}$.

Ǝmekə ɛd ɛnəmbɛt ɛd akayəta and eabar kəhwətənd nand kəni hana gə wɔtɛ ir ɛnəmbɛt dɔ hara bər yakak iyo hurik.

Kəyǝŋahən wɔtɛ ir ɛnəmbɛtin ang belaa 60% wɔtɛk handir bər yəgwəkənɓi gər akayəta and wɔtɛ.

Yatir apɛdar and wɔtɛ ir ɛnəmbɛt, gɔfənemayin ataŋ kə ɔwutand ɔwun ɔrehəmɔl dɔ ɛmun ɛnd ebaareŋ gahɔ kaməna ɛhɔ ŋɛp.

Gabatak ger bər fedak gər gɔfərənəma angena mɔ makaliw nə andeyan andakɔrako ge akwətena aməd and owun ɔr ɛmunəŋ.

Akayəta and ɓulunda yin akanahəna angina mɔmakaliw hara ɓiniy 5 akucahena, ɓad ge wɔtɛ ir ɛnəmbɛt ifelatarin.

Ang ɛmunəŋ anjəlan and ɛnəmbɛtaŋ gər aməhwər and ɔdəwis wəlako akaməna egi mɔmɔla nə wɔtɛ ir ɛnəmbɛt. Amədaŋɔ bər yəgwəkənɓi gər akayəta and wɔtɛ ɓən, ahamɛh nə ɓakey 30 eni masin sɛdɛ pangin ɛn ŋəpahən.

Ang akayeta aŋɔ belaa $\frac{1}{10}$ wəsinek sɛdɛ yik mɔcɔt hand ir bə yəgwəkənɓi ger akayeta and wɔtɛt anjəlan and ɛnəmbɛtaŋ angina mɔ wɔtɛ gər aməhwər and ɔdəwis.

Acariya kəfənətan ɛtəf ɛd akayəta and həpahən kən aŋ.

Ang anjəlan and ɛnəmbɛt ɛd akayəta and ebaraŋ acɔtena ɛdɛfɛt ma akayəta and wəsinəkeni sɛdɛmənɛ ani mahəna aɓi cɔtena belaa bər anjəm, ata keyi mɔ kana ɛnəmbɛt ɛlɔ belaa $\frac{3}{4}$ gər aməhwər and ɔdəwis gat eni barər nə apeda and aməhwər and ebaar.

Gwer gah yo, emune atan ko yacɛd amɛhwɛr and ɔwun ɔr balundal.

Wɔtɛ ifɛhɛn kɛyi mɔmac ne bakey 90 baɗ gakey and fedalikɛbaŋ.

Gwɛr gah yo, pem ʒapɛk anjɛlan aŋɔ egi mɔ cɛt gɛ ɔfɔlɔ ɔr ebaar edebi.

Enɛmbɛt ɛd akayɛta and ebaaraŋ agena gɛr iniy ipelatar ind ɔwun.

Aɗo gayik mɔ pɔlɔ ger bɛngas bɛnd yɛŋ akɔrɔ, ʒɛy gɛ ɛbatak agena mɔ nɛmbɛt akayɛta aŋɔrɔrɔ ang agena bɛniy 30, baɗ gɛyatir kɛyi mɔ nɛcɛt.

Angena mɔ kay' gɛr akwɛtɛra 2 and acariya 141 egihahen mɔmɛka enɛmbɛtɛl gayik banfɛra ʒɛnɛtanɛkɛna hand ir acariya and aŋɛkɛra dɔ gɛ acariya and ebaar.

Aɗo egi enɛmbɛt ɛlɔ angna mɔnjɛ amɛhwɛr and ɔwun ɔr gɔfɛrɛnɛma ma ɔr bulunda.

Acariya 199 : Bacariya dɔ gɛ bandɛpɛna baŋɔrɔ rɔ angena mɔnɛmbɛt :

- agena ɔr ebaar ɛh ;
- ɔwun ɔr gɛ ɔcale od baŋ ;
- ɔwunɔl ɔbatɛfɔh ;
- ɔwun ɔr ʒapɛk dɔ hɛtek yik ;
- ɔwun ɔr ge parɛti dɔ bamarɛra band bɛreyen yikena ;
- ɔwun ɔr mɔ pɛnɛta bɛniy yikɛna .

Anjɛlan kala, andiya kala and ɛmun ɛnd ebaar and kɛwasind ɛnɛʒɛta ɛd ɛbat gɛr bandɛpɛna band yɛŋ akɔrɔ, egid mɔ ŋɛd eyiha ɛtɛm ɛd ebaar.

Areyen ar gɛr bamarɛra band ɔwun kala, alaa kal dɛŋ ar ke yiheli nɛ amarɛra and ɛɗɛkwan ɛyɛc dɔ gɛ ɛtɛf ɛd anjɛlan and kɛhɔr ɛnɛʒɛt ɛmat gɛr bɛnd yik mɔ pɛnɛtan gɛr akwɛtɛra 1 and acariya aŋɔ dɛŋ, amɛna kɔrind gwɛr garek acariyak.

Acariya 200 : enembət gə ɛbatak agena nand ʃanik ɔwunə na, mafətək aməd and ɔcumu, aməd and ɛyandah dɔ gə aməd and ɛmɛr.

Acariya 201 : ɛpɔlɔ agena ɛd kələm akayəta and ebaar aŋɔrɔ.

ɛpɔlɔ kala ɛd yandikəŋɔ ɛdəm ma ɛyəc akayəta and ebaar aŋɔrɔ acɔtəna panga iŋɔ.

ɛpɔlɔ kala ɛd yandikəŋɔ ɛdəm ma ɛyəc ɓaməhwər ɓand ɔwun ɓan ang angena ɓacariya ɓand akayəta aŋɔrɔ səfək, dɔ acɔtəna panga.

Ar kEyEhw edi ɓeŋɔ an, ge ɓacariya kəyi mɔ təf, gwər garek acariyaŋ.

ɛpənətan VI : ɓacariya ɓand ɛkucəhən dɔ gə ɛpelatahən

Acariya 202 : dāmana egihən mɔ ndəd ɓamehwər ɓand ɔwun ɓaŋ, ɓamarəra ɓand ɔwun ɔr ɛkucan ɓan kəyi mɔ nək gwərgayələkəɓi akayəta and ɛkucanaŋ.

Acariya 203 : ɓacariya gə ɓandəpəna ɓand yikə mətək ɓaŋ kwəl kəɓayi gayik adɪʃərəna gə ɓangafah ɓaŋ gwər garek akayəta and ɔwun aŋɔrɔ.

Acariya 204 : ɓacariya ɓand étéɓan ɓand yikə mɔ ɛd na aməd and ɔwun ɔr ɔkucan, ɓancari pit ɓand ɓeɣətəkəni səfək.

Acariya 205 : Akayəta and ɔwun and hanakəni aŋɔ ə wɔtɛ ir enembət kəyan ɓad gakey and nəcətəkɔ ɛmun ɛnd ebaareŋ kəyi akayeta and ɔŋəgwək ɔd ebaar dɔ egi mɔ pɔlɔ gə anəya dɔ gər ɛŋaw.